

ULUSLARARASI İLİŞKİLER ARAŞTIRMALARINDA VERİ SETLERİ VE VERİ KULLANIMI *THE USE OF DATA AND DATASETS IN INTERNATIONAL RELATIONS RESEARCH*

Öner AKGÜL*

ÖZET

Uluslararası ilişkilerde nicel metodolojilerin kullanımı, özellikle Soğuk Savaş döneminde popüler hale gelmiş ve birçok araştırma merkezi, üniversite ve araştırmacı hükümetler tarafından finansal anlamda desteklenmiştir. Devletlerin sıklıkla sergiledikleri davranışların belirli bir dönem temel alınarak incelenmesini içeren veri seti çalışmaları, uluslararası ilişkilerin ana akım teorilerinin de varsayımlarının sınanmasına olanak tanımıştır. Bu sayede klasik uluslararası ilişkiler metodolojisinin dışında, sistemli verilerin kullanımını da içeren bir yaklaşımın ortaya çıktığı görülmektedir. Devletlerin ve uluslararası sistemin yapısının, rakamları temel alarak ifadesini içeren veri setleri günümüz uluslararası ilişkiler gündeminde bulunan birçok alanda kullanılmaktadır. Bu çalışmada, yayınlanmış veri setlerinin kullanım biçimleri ile seçilmiş bazı veri setleri ve onlara erişim konusunu açıklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sayısal yöntemler, veri analizi, veri setleri, savaş, kriz, olay

ABSTRACT

The use of quantitative methodologies in international relations research became popular during the Cold War. Researchers, universities and centers were financially supported by their respective governments to develop new techniques in the explanation of foreign political behaviors. In this context, a new approach revolving around the utilization of systematic data emerged apart from the traditional international

* Yrd. Doç. Dr., Uluslararası İlişkiler Bölümü, Ahi Evran Üniversitesi. E-Mail: onerakgul@gmail.com

relations research methodology. The datasets consisting of categorized numbers provided researchers with the opportunity to reconsider the common assumptions of mainstream structuralist theories by paving the way for analysis of the frequently repeated behaviors of states during their historical processes. In present times, these datasets, the numerical coding of state behaviors and the structure of systems based on numbers are used in a great number of fields of international relations. In this research, the utilization and accessibility of datasets are explained overall and an overview is made of certain datasets in particular.

Keywords: *Datasets, Data analysis, Quantitative methods, War, Crisis, Events*

Giriş

Uluslararası ilişkilerde bilginin üretim sürecinde kullanılan yöntemler farklılaşmakta ve aynı zamanda çeşitlenmektedir. Aktörlerin dış politikadaki davranışlarına ilişkin bilgi üretim süreci, teoriler aracılığıyla mümkün kılınmıştır. Farklı teorik bakış açılarının sağladığı bu bilgiler demeti, uluslararası politika-da olayların ve davranışların anlamlandırılmasını sağlamıştır. Ana akım uluslararası ilişkiler teorileri açısından bu bilgi üretiminin teorilere dönüşme süreci, devletler sisteminin tarihsel deneyimlerini varsayımlaştırmaktadır. Başka bir deyişle, yapısalcı uluslararası ilişkiler teorilerinin varsayımları, analiz biriminin sıklıkla tekrarlanan davranışlarının 'genelleştirilmesi' ile oluşturulan kurgusal bakış açılarıdır. Bu sayede teorisyenlerin varsayımları, uluslararası ilişkilerde anarşi, savaş, işbirliği, bağımlılık, azgelişmişlik, merkez-çevre ilişkileri, kimlikler gibi olguların açıklanmasını kolaylaştırmaktadır. Bu genelleştirmeler her ne kadar post-pozitivist yazarlar tarafından eleştirilse de, günümüzde bazı ekollerin, nicel yöntemlerden elde edilen bulgulara ilişkin varsayımları yeniden gözden geçirdikleri görülmektedir.

Nicel yöntem ile bir uluslararası ilişkiler çalışması yapılması, öncelikle belirli bir olayın değil; bir olgunun (savaş, barış, sistem, döngü, güç, kriz vb.), bir aktörün (devlet, lider, devlet-dışı aktör, örgüt vb.) ya da aktör çiftlerinin (dyad) incelenmesini gerektirmektedir. Başka bir deyişle, bu yöntem benzer olayların, benzer tipolojilerde, (eğer zaman içinde bir değişim gösteriyorsa) belirli bir zaman dilimi dikkate alınarak incelenmesini zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla araştırmacı öncelikle bu zaman diliminde aktörlerin ya da aktör çiftlerinin davranış kalıplarına ihtiyaç duyar. Bununla birlikte bir analiz birimi

incelenirken, aynı zamanda bu olguya etki eden ikinci, üçüncü ya da daha fazla sayıda değişkenin var olup olmadığı da araştırmacı tarafından dikkate alınmalıdır. Bu davranış kalıplarının birden fazla birim tarafından, birbirlerinden farklı olaylar ve farklı zamanlarda gerçekleştirilmiş olması, analiz birimine ilişkin genel bir eğilimin tespitini sağlamaktadır. Başka bir deyişle davranışların ya da olayların bir sıklığı takip etmesi, aktörlerin benzer durumda benzer davranabileceği öngörüsünün geliştirilmesine yardımcı olur. Bu yöntem, aktörlerin her zaman tanımlı davranışı geliştirdiği anlamını doğuran, indirgemeci bir bakış açısı yaratmaz. Bununla beraber analiz biriminin, beklenen davranış açısından bir öngöründe bulunabilirlik ya da olasılık doğurduğu çıkarımında bulunulabilir.

Nicel çalışmalar yapan araştırmacılar ve merkezler, uluslararası ilişkiler uzmanlarının kullanabilecekleri ücretli ya da ücretsiz onlarca veri setini açık kullanıma sunmuşlardır. Bu çalışma kapsamında, dünyada kullanımda olan ve neredeyse yetmiş yıla yakın bir süredir geliştirilen veri setlerinin kullanım alanları ile seçilmiş bazı veri setleri ve onlara erişim konusu açıklanmakta ve alanın Türkçe literatüre kazandırılması hedeflenmektedir. Bir veri seti nasıl hazırlanır sorusu başka bir çalışmanın konusu olabileceğinden, bu çalışmada bu soruya bir yanıt aranmamaktadır.

Veri Seti Nedir?

Uluslararası ilişkilerde belirli olaylar ve davranışlar ne sıklıkta gerçekleşir? Benzer davranışlar kaç defa ve en fazla kimler arasında görülmektedir? Uluslararası sistem anarşik midir yoksa hiyerarşik mi? Demokratik devletler daha az mı savaşıyor? Kişi başına düşen milli geliri düşük ülkeler, yüksek olanlara göre daha mı kırılğan yapıdadır? Etnik, dini veya ideolojik çeşitlilikle, iç savaşın meydana gelmesi arasında bir bağlantı kurulabilir mi? Dış politikada yapılan bir girdi hangi sürelerde beklenen çıktıya erişmektedir? Bunlara benzer sonsuz sayıda sorunsal türetilbilir ve bunlara uluslararası ilişkiler teorileri aracılığıyla da cevaplar bulunabilir.

Bu sorulara yanıt bulmak isteyen araştırmacı, ihtiyaç duyacağı verilerin bulunduğu ve söz konusu davranışın gelişimini izleyebileceği bir veri seti edinmeli ya da kendisi hazırlamalıdır. Örneğin analiz biriminin ne zaman, kimler arasında, ne büyüklükte, ne kadar kayıpla, ne şiddette, hangi coğrafyada, kaç günde gerçekleştiği belirlenmeli ve araştırmacı tarafından hesaba katılacak diğer değişkenlerin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu bağlamda veri seti, her kolonunda farklı bir değişkenin bulunduğu, her satırında ise analiz birimine ilişkin nitel ya da nicel bilgilerin bulunduğu, tablolar biçiminde

hazırlanmış bir veri matrisidir. Veri setlerinde analiz birimi, aktör ya da aktör çiftleri olabileceği gibi devletin rejimine, bulunduğu bölgeye, etnik çeşitlilik durumuna ya da araştırmacı tarafından ortaya konulacak diğer bir tipolojiye göre de farklılık gösterebilir. Dolayısıyla sorunsalın analiz edilmesinde araştırmacının kuramsal olarak durduğu nokta ile dikkate aldığı değişkenler arasındaki ilişki bu tablolarda görülmektedir.

Diğer sosyal bilimlerde olduğu gibi uluslararası ilişkiler açısından da bu veri setleri, bahsedilen sorulara cevap arayan araştırmacılar için rakamsal bilgi kümeleri içermektedir. Analiz birimlerinin zaman içinde değişkenlik gösterdiği ve çoğunlukla nicel verilerin bulunduğu setler Kuperman'a göre ilgilenilen bilginin zaman içinde gösterdiği değişimi açıklamanın en basit yoludur.¹

Nicel çalışmalarda araştırmacılar ilgilendikleri konuya ilişkin rakamsal veriler toplamaktadırlar. Bunun yanı sıra araştırmacı, değişkenleri sınıflandırarak bunları rakamlarla ifade edilecek hale getirir ya da doğrudan elde ettiği rakamları tabloya dâhil eder. Araştırmacı eğer kendi veri setini hazırlamıyorsa, o halde hâlihazırdaki bir veri setinden faydalanması gerekmektedir. Ancak bir veri seti, 'o' çalışma için araştırmacıya ihtiyaç duyduğu her şeyi vermeyebilir. Dolayısıyla hipotezini geliştiren araştırmacı, birden fazla veri setinden veri alabilir. Bu durumda kullanılan birden fazla veri setinin, hem periyodik olarak hem de tipolojik olarak birbiriyle uyumlu olması gerekecektir.

Uluslararası ilişkilerin araştırma sahasına giren hemen her konuda veri setleri bulunmaktadır. Bununla birlikte en fazla veri setinin çatışma ve kriz araştırmalarında kullanıldığı görülmektedir. Özellikle savaşların nedenleri üzerine çalışan bilim insanları veri setlerini yoğun biçimde kullanılmaktadırlar. Alanda birçok veri seti bulunduğundan, araştırmacının konusu ile ilgili hangi veri setini kullanacağını tespit etmesi gerekir. Bazı yazarlar, özellikle çatışma araştırmalarında kullanılan veri setlerini sınıflandırarak yayınlamışlardır. Anderton ve Carter tarafından yayınlanan bir makale, çatışma üzerine hazırlanan veri setlerinden birçoğunu içermektedir.² Kuzey Texas Üniversitesi'nden Paul Hensel, uluslararası ilişkilerde kullanılan veri setlerini konu bazında sınıflandırarak, bunları internet üzerinden araştırmacıların bilgisine sunmuştur. Dünyada bugün hâlihazırda kullanılan veri setlerinin birçoğu, bu web sitesin-

1 Ranan D. Kuperman, "Foreword", içinde Mayeul Kauffman, der., *Building and Using Datasets on Armed Conflict*, (Amsterdam: IOS Press, 2008), s.7.

2 Charles H. Anderton ve John R. Carter, "Conflict Dataset: A Primer for Academics, Policymakers and Practitioners", *Defence and Peace Economics*, Cilt. 22, Sayı.1, 2011, s. 29.

de görülmektedir.³ Bunlara ek olarak Üniversitelerarası Siyasal ve Sosyal Araştırmalar Konsorsiyumu tarafından hazırlanan veri tabanı, uluslararası ilişkiler alanında kullanılan hem eski hem de güncel onlarca veri setini içermektedir.⁴ Bu veri setlerinin bazıları doğrudan araştırmacıların kullanımına açık iken, bazıları üyelik ya da ücret ödemesi gerektirmektedir.

Nicel analizler için hazırlanan rakamsal veriler, bazen farklı kavramlarla ifade edilmektedir. Örneğin bazı veriler, bilgisayar programları aracılığı ile kullanıcılara sunulmaktadır. Bunlar veri tabanı adı altında yayınlanmakta olup, arama motoru şekliyle internet üzerinden kullanıma sunulmuştur. Veri setleri ise yazar/ları tarafından bir tipolojiye göre tasnif edilmiş rakamsal veri şeklinde ve çoğunlukla belirli bir zaman aralığını kapsayan bilgilerden oluşmaktadır. Bu şekliyle bu veriler, doğrudan istatistik programlarında kullanılabilir. Bu sayede araştırmacı, ne kadar veriye ihtiyacı varsa, farklı veya aynı veri seti içinden bunları alarak kullanabilmektedir.

Veri Seti Çalışmalarının Öncülleri

Devletlerin ve toplumların davranış kalıpları ile sistemdeki yapısal dönüşümlerin nicel analizi, 1920'lere rastlamaktadır. Dünya tarihinde sistemin yapısının belirli dönemlerde benzer biçimlere evrildiği ve bunun da çatışma davranışı ile sonuçlandığını ileri süren bazı yazarlar, 'döngüler' kurgusunu ortaya koyarak sistemli verileri dikkate almaya başlamışlardır. Savaş çalışmalarının ilk eserlerini veren yazarlar bu açıdan özellikle tarihsel döngülerin ekonomik verileri üzerine eğilmişlerdir. Savaşın nedenlerini açıklamaya dönük gelişen merak, nicel uluslararası ilişkiler yöntemlerinin de kapısını aralamıştır. 1900'lerin başlarında uluslararası sistemi nicel metotlarla açıklamaya çalışan Konratieff dalgaları⁵, Sorokin'in çalışmaları⁶ ve Woods ve Baltazly⁷ gibi yazarların eserleri geleneksel sosyal bilimler metotlarının dışında alternatif araştırma programları geliştirmiş olsalar da salt istatistik hesaplarına dayanan çalışmalar için 1960'lı yılları beklemek gerekecektir.

3 Paul Hensel's General International Data Page, 5 Mayıs 2014, <http://www.paulhensel.org/data.html>.

4 Inter-University Consortium for Political and Social Research, 5 Mayıs 2014, <https://www.icpsr.umich.edu/icpsrweb/landing.jsp>.

5 Joshua S. Goldstein, "Konratieff Waves as War Cycles", *International Studies Quarterly*, Cilt. 29, Sayı. 4, 1985.

6 Pitirim A. Sorokin, "A Survey of the Cyclical Conceptions of Social and Historical Process", *Social Forces*, Cilt. 6, Sayı. 1, Eylül 1927.

7 Frederick Adams Woods ve Alexander Baltazly, *Is War Diminishing?: A Study of Prevalance of War in Europe from 1450 to the Present Day*, (Boston: Houghton Mifflin Company, 1915).

Sistematik olarak günümüzde kullanılan düzeyde ve teknik altyapısı güçlü olan ilk veri seti çalışmasını yapan ve bunları analiz eden bilim insanı Lewis Fry Richardson'dır. Richardson'un 1930'larda toplamaya başladığı rakamsal veriler, 1960'da analizleriyle birlikte bir kitap çalışması haline getirilerek, özellikle uluslararası ilişkilerde savaş ve çatışma araştırmaları kapsamında kullanılmaya başlanmıştır.⁸

Quincy Wright ve araştırma ekibi tarafından hazırlanan iki ciltlik *A Study of War* adlı çalışmada, savaş olgusu nicel verilere dayanarak ortaya konmuş ve savaşın nedenleri farklı analiz düzeyleriyle açıklanmıştır.⁹ Çalışmanın iki cildinin de eklerinde, hazırlanan veri setlerine tablolar halinde ulaşmak mümkündür. Çalışmanın fazla Avrupa merkezci olduğu düşünülse de günümüzdeki yazarların aksine Wright ve ekibi veri setinin başlangıç tarihini 1495 yılına dayandırmaktadır. Günümüzdeki yazarların büyük ölçüde 1815, 1945 veya 1990 gibi tarihleri örneklemelerinin başlangıcı olarak dikkate aldıkları düşünülürse, Wright ile Woods ve Baltazy (sonrasında Holsti¹⁰ ve Ned Lebow¹¹) gibi yazarların çok daha geniş bir örneklemi baz almaları dikkate değerdir. Uluslararası ilişkilerde aktörlerin davranış biçimlerinin analiz edilmesinde, Richardson ve Wright, önemli bir kapı açmıştır. Bu yazarlar, kendilerinden sonra gelen bilim insanlarını da oldukça etkilemişlerdir.

1960'larda dış politika araştırmalarında veri setleri, hükümetler ve üniversiteler tarafından finanse edilmeye başlanmıştır. Yazılı basın, ansiklopedilerin, kroniklerin taranması aracılığı ile devletlerarası ilişkileri, aktörleri ve aktör çiftlerinin davranışlarını kodlayan bu veri setlerinin finanse edilmesinin sebebi, hükümetler için işlevsel olabilecek nitelikte bir erken uyarı sisteminin

8 Lewis Richardson'un alana en büyük katkısı iki kitap çalışmasıdır. Lewis F. Richardson, *Statistics of Deadly Quarrels*, (Chicago: Quadrangle/Boxwood, 1960). Ayrıca bakınız Lewis F. Richardson, *Arms and Insecurity*, (Pittsburg:Boxwood, 1960). Richardson'un çalışmalarında, sayısal veri oldukça yoğun olup sosyal bilimciler açısından yorumlanması oldukça güçtür. Bu nedenle kendisinin öğrencisi olan David Wilkinson, Richardson'un çalışmalarını oldukça anlaşılabilir bir çalışma içinde toplamış ve onun bulgularını kendi çalışmaları ile kıyaslamıştır. David Wilkinson, *Deadly Quarrels: Lewis F. Richardson and the Statistical Study of War* (Berkeley--London: University of California Press, 1980).

9 Quincy Wright, *A Study of War*, Cilt. 1, (Chicago: The University of Chicago Press, 1941), s. 409-677, Quincy Wright, *A Study of War*, Cilt. 2, (Chicago: The University of Chicago Press, 1941), s.1355-1493.

10 Kalevi J. Holsti, *Peace and War: Armed Conflict and International Order: 1648-1989*, (Cambridge: Cambridge University Press, 1998).

11 Richard Ned Lebow, *Why Nations Fight: Past and Future Motives of War*, (New York: Cambridge University Press, 2010).

kurulmasıydı.¹² WEIS ve COPDAB gibi alanda oldukça tanınan veri setleri bu dönemde oluşturulmuştur. 1960 ve 1970'li yıllarda uluslararası ilişkilerde yeni bir metot haline gelen veri setleri, hükümetler açısından beklenen faydayı sağlamamış ve 1980'lere gelindiğinde bunların birçoğuna sağlanan destek azalmış ya da sonlanmıştır.¹³ Ancak bu durum, akademik düzeyde nicel uluslararası ilişkiler çalışmalarını ortadan kaldırmamıştır.

1990'ların başlarında bilgisayar teknolojilerinde gerçekleşen atılımlar ve istatistik çözümlenmeleri alanındaki gelişmelerle birlikte nicel analizler de alanda yeniden önem kazanmaya başlamıştır. 1990'larda veri setleri başta ABD ve Avrupa üniversiteleri olmak üzere birçok okulda yeniden biçimlendirilmeye başlanmış ve çok daha fazla değişkeni içeren çalışmalar ortaya konulmuştur. O kadar ki bazı yazarlar nicel yöntemlerin, disiplinde kuramsal çalışmalardan daha popüler hale geldiğini iddia etmektedir.¹⁴ Kaydedilen değişken sayısının fazlalığı, veri setlerinin kullanılabilceği alanların da sayısını artırmakta ve analiz birimine daha makul çözümler bulunmasını kolaylaştırmaktadır.

Veri Setlerinin Kullanım Biçimleri

Veri setleri temelde dört biçimde kullanılabilir. Bunlardan ilki çalışmanın kapsamının veya çerçevesinin oluşturulması için örneklem belirlemedir. İkincisi, çalışmanın tanımlayıcı bir bilgisel altyapı oluşturması açısından, davranış sıklıklarının gözlemlenmesidir. Üçüncüsü, belli kavramlara ilişkin ölçütler geliştirmesinden ötürü, rakamsal değerler (endeksler, oranlar vs...) oluşturmak için kullanılır. Son olarak değişkenler arası analizlerin yapılmasını sağladığından çeşitli yöntemlerle veri analizi bağlamında kullanılmaktadır.

Örneklem Belirleme

Araştırmacı, herhangi bir olgunun çıkış biçimini dikkate alarak bir davranışı açıklamak istediğinde, öncelikle hangi olayları incelemesi gerektiğine karar vermesi gerekmektedir. Bu sayede oluşturulmuş örneklemde, benzer olayların hangi durumlarda defalarca gerçekleştiği, cevap aradığı soruya yanıt bulması açısından önemlidir. Örneğin devletlerin ikili ilişkilerde yaşadıkları uyuş-

12 Kristine Eck, "A Beginner's Guide to Conflict Data: Finding and Using Right Dataset", *UCDP Papers*, No.1, Aralık 2005, s. 64, 30 Mayıs 2014, http://www.pcr.uu.se/digitalAssets/18/18128_UCDP_paper1.pdf.

13 Eck, 2005, s.64.

14 John J. Mearsheimer ve Stephen M. Walt, "Leaving theory behind: Why Simplistic Hypothesis Testing is Bad for International Relations", *European Journal of International Relations*, Cilt. 19, Sayı. 3, 2013, s. 427-457.

mazlıklarda ‘tehdit unsuru’ üzerine araştırma yapan bir araştırmacının, analiz birimi, bu tehdidin kullanılma biçimi ise öncelikle tehdit unsurunun belirli bir bölgede kaç defa görüldüğünü ve bunların hangileri olduğunu tespit etmesi gerekmektedir. Araştırmacı konusu açısından önceden hazırlanmış bir veri seti aracılığı ile çalışmanın örneklemini oluşturabilir. Örneklemin konusunu oluşturan devletlerin birbirleri ile kaç defa savaştığını, tehdit kullanımı ile savaşı başlatma arasında bir ilişkinin olup olmadığını da yine tablo halinde bu veri setinden edinmek mümkündür. Bununla birlikte analiz birimi eğer çatışma ise o halde belirli bir zaman periyodunda kaç çatışmanın meydana geldiğini tespit etmek gerekecektir. Bazı yazarlar bu anlamda çatışmaya ilişkin listeler hazırlamakta ve bunlar da birer örneklem oluşturmaktadır.¹⁵

Davranış Sıklıklarının Gözleme

Veri setlerinin kullanımı ile ilgili bir diğer unsur, olayların ya da davranışların incelenmesidir. Aktörler bir davranışa birden fazla biçimde karşılık verebilir. Bazı davranışların, belirli bölgelerde, diğer bölgelere kıyasla daha fazla görülmesi, bir araştırmanın konusunu oluşturabilir. Neredeyse her veri seti çalışması, kod kitabında da belirtilen bir olay tipolojisi içermektedir. İncelenen bölgedeki değişkenlerin farklılıkları, araştırmacının üzerine eğilmesi gereken bir unsurdur. Dolayısıyla araştırmacının, üzerinde çalıştığı davranışlar da bu veri setleri aracılığı ile belirlenebilir. Öncelikle bu davranışların görüldüğü olaylar veri setinde belirlendiğinde, bundan sonra her biri ayrı ayrı incelenerek hipotezler sınanabilir. Bu sayede sayısal veriler, sosyal araştırma yöntemleri ile birlikte kullanılabilir. Örneğin Sörli, Gleditsch, ve Strand tarafından yapılan bir çalışmada, Orta Doğu’da neden bu kadar fazla çatışmanın (devletlerarası-

15 Savaş listeleri konusunda literatürde kabul gören birkaç çalışma bulunmaktadır. Bunların en başında COW projesinin savaş listesi gelmektedir. İlk olarak Singer ve Small tarafından hazırlanan çalışma, günümüzde Sarkees ve Wayman tarafından güncellenmiştir. J. David Singer ve Melvin Small, *The Wages of War 1816-1965: A Statistical Handbook*, (New York/London: John Wiley & Sons Publ., 1972), Meredith Reid Sarkees ve Frank Whelon Wayman, *Resort to War:1816-2007*, (Washington: CQ Press, 2010), ayrıca bakınız Meredith Reid Sarkees, Frank Whelon Wayman ve J. David Singer, “Inter-state, Intra-state, and Extra-state Wars: A Comprehensive Look at Their Distribution Over Time: 1816-1997”; *International Studies Quarterly*, Cilt. 47, Sayı. 1, 2003, s. 49-70. COW projesinde yer alan savaşları öznel bulan (Singer vd. sadece diplomatik olarak tanınmış devletlerin çatışmalarını devletlerarası savaş olarak kabul eder) ve bunu eleştiren bazı yazarlar ise daha kapsamlı savaş listeleri hazırlamışlardır. Bu konuda Gleditsch’in çalışması dikkate değerdir. Kristian Skrede Gleditsch, “A Revised List of Wars Between and Within Independent States: 1816-2002”, *International Interactions: Empirical and Theoretical Research in International Relations*, Cilt. 30, Sayı. 3, 2004, s. 231-262.

devletçi) olduğu analiz edilmiştir.¹⁶ Bu çalışmada PRIO/Uppsala çatışma veri seti kullanılarak, rakamsal değerlendirmelerle sordukları soruya yanıt aramışlardır. Benzer biçimde Corbetta ve Dixon, COW-MID veri setini kullanarak uluslararası uyumsuzluklara üçüncü ülkelerin müdahalelerini incelemişlerdir. Kimlerin, hangi devletlerin, hangi yöntemlerle (diplomatik, ekonomik ve askeri) toplamda kaç olayda ve kaç defa müdahalede bulunduğu bu çalışma aracılığı ile ortaya konulmuştur.¹⁷

Rakamsal Değerler Elde Etme

Yukarıda saydığımız konular, belirli davranışların görülme sıklığı üzerineydi. Bunlara ek olarak veri setlerinin içerdiği bazı bilgiler, uluslararası ilişkilerde belirli konularda ölçülebilir kavramlar ortaya koymayı mümkün kılmaktadır. Bu verilerle, savaşın şiddeti, yoğunluğu, büyüklüğü gibi ölçülebilir kavramlar geliştirilebilmektedir. Örneğin hangi çatışmalarda daha fazla savaş nedeniyle ölüm yaşanmaktadır sorusu yerine, savaşın şiddetini neyin belirlediği sorusuna cevap aranabilir. Ayrıca bazı devletlerin diğerlerine oranla, ulusal ve uluslararası değişimlerden daha sık etkilendiği devlet kırılmalılığı endeksi de bunlardan biridir.¹⁸ Yine bu veriler aracılığı ile ortaya konulan ve 1-5 rakamları arasında kodlanan, düşmanlık düzeyi (hostlev) de başka bir ölçülebilir kavram olarak bu veri setleri içinde kullanılmaktadır. Düşmanlık düzeyi, krizler esnasında devletlerin sergiledikleri davranışlara göre sınıflandırılmaktadır. Ayrıca devletin gücünün önemli öğelerinden biri olan içsel kapasitenin endekslediği cinc skoru, COW NMC veri seti içinde bulunabilir. Gücün ölçülebilirliği tartışmaya açık olmakla birlikte, kapasite kavramı bize daha somut ve gözlemlenebilir bilgiler sunmaktadır. Bu çalışmada, 1816-2007 yılları arasında devletlerin edindiği, toplam nüfus, kentli nüfus, demir ve çelik üretimi, enerji tüketimi, askeri personel miktarı, askeri harcama miktarından oluşan altı değişkenin verileri dikkate alınarak tekil bir rakamsal büyüklük elde edilmiştir.¹⁹

Verilerin Analizi

Sosyal bilimlerde kullanılan istatistikî analiz yöntemleri veri setlerindeki bilgileri çözümlenmenin en temel yoludur. Dolayısıyla araştırmacının, istatistik

16 Mirjam E. Sørli, Nils Petter Gleditsch ve Håvard Strand, "Why Is There So Much Conflict in the Middle East?", *Journal of Conflict Resolution*, Cilt. 49, Sayı. 1, 2005, s. 141-165.

17 Renato Corbetta ve William J. Dixon, "Danger Beyond Dyads: Third Party Participants in Militarized Interstate Disputes", içinde Glenn Palmer, der., *Causes and Consequences of International Conflict*, (New York: Routledge, 2008), s. 94-121.

18 PITF State Failure Dataset, 8 Nisan 2014, <http://www.systemicpeace.org/inscrdata.html>.

19 Correlates of War: Available Datasets, 5 Mart 2014, <http://www.correlatesofwar.org>.

programlarını kullanabilme yeteneğine sahip olması gerekmektedir. Değişkenler arası ilişkilerin tespit edilebilmesi için bu programların kullanımı gerekmektedir. SPSS, Stata ya da Eviews gibi programlar aracılığı ile yapılan bu analizler, daha çok değişkenin de hesaba katılması ile birlikte anlamlı sonuçlar aranmasını sağlar. Bunlara ek olarak MATLAB ile yapay sinir ağları yöntemleri ya da SPSS-Amos veya LISREL ile yapısal eşitlik modeli gibi daha ileri düzey nitel ya da nicel araçlar bu kapsamda kullanılabilir. “R” ve “SAS” gibi istatistik programları da diğer sosyal bilimlerde olduğu gibi siyaset ve dış politika araştırmalarında kullanılmaktadırlar.

Çoğunlukla excel, csv, spss, stata veya farklı diğer formatlarda hazırlanan veri setleri, yukarıda sözü geçen programlar aracılığı ile istatistikî analizlere tabi tutulmaktadır. İncelemeye alınan iki veya daha fazla değişkenin, birbirleri arasında bir ilişki olup olmadığı ve bu ilişkinin ne yönde gerçekleştiği araştırılmaktadır. Veriler, veri seti içinde kodlanırken, araştırmacılar davranışın gerçekleşme biçimini belirli kategorilere ayırmaktadır. Bu kategorilerin her biri kod kitabında ya harflerle ya da rakamlarla belirtilmektedir. Örneğin terör üzerine hazırlanan bir veri seti çalışmasında, öncelikle bir kod kitabı oluşturulmakta ve bu kitap içinde hangi davranışların terör eylemi olduğu belirtilmektedir. Bundan sonra kaçırma, bombalama, rehin alma, binalara saldırı vb. kategorilere birer rakamsal değer verilmekte ve her biri veri seti içinde bu rakamlarla ifade edilmektedir. Hipotezler ortaya konulduğunda, araştırmacı uluslararası ilişkilerde hangi unsurun ya da unsurların analiz birimini en çok etkilediğini ya da ne yönde etkilediğini görebilmektedir.

Araştırmacıların Kullanımına Açık Bazı Veri Setleri

Günümüzde üniversiteler, araştırma merkezleri ve bağımsız bilim insanları tarafından hazırlanan sosyal, ekonomik, askeri ve siyasal onlarca veri seti bulunmaktadır. Bunların bazıları (3-5 yıl gibi) çok küçük zaman bir periyodunu kapsarken, bazıları ise (200 yıl gibi) oldukça büyük bir zamanı kapsamaktadır. Özellikle devlet davranışlarının analizlerinde, kısa zaman dilimli veri setlerinden ziyade daha uzun bir zamanı kapsayan veri setlerinin etkin bir biçimde kullanıldığı görülmektedir. Bunun nedeni, incelenen örnek sayısının fazlalığıdır.

Uluslararası ilişkilerde teorik bakış açıları farklılaştıkça veri setlerinin içeriği çeşitlenmeye başlamıştır. Sosyal yapılar, bireyler, ulus üstü yapılar ve farklı birçok değişkenin devlet merkezli yapısalcı paradigmaları aşındırması, bu çeşitlenmeyi zorunlu kılmıştır. İç çatışmalar, çevre sorunları, terör eylemler-

ri, sistemin dönüşümü, uluslararası örgütlerin değişimi gibi unsurların varlığı, siyasal davranışın açıklanabilmesi için daha fazla değişkenin dikkate alınmasını gerektirmektedir. Dolayısıyla bu başlık altında sadece devlet merkezli veri setleri değil, aynı zamanda günümüz dünyasının uluslararası sorunları ile ilgili seçilmiş bazı veri setleri hakkında bilgi verilmektedir. Bu çalışmada hakkında bilgi vermek için seçilen veri setleri, kullanım sıklığına ve konularına göre bir ayrıma tabi tutularak belirlenmiştir. Bu veri setleri hakkındaki bilgiler çoğunlukla veri setlerinin kod kitaplarından ve bunları hazırlayan bilim insanlarının makale ve kitap çalışmalarından edinilmiştir.

Krizler ve Olaylar Üzerine Hazırlanan Veri Setleri

Krizler ve olaylar üzerine hazırlanan veri setleri, neredeyse bu metodolojinin ilk örnekleridir. Özellikle WEIS, COPDAB, CREON gibi veri setlerinin, Soğuk Savaş döneminde hazırlanıp bu dönemde sonlandığı görülmektedir. Bu çalışmaların verileri, özellikle kendisiyle aynı anda devam eden COW veri setlerinin, uyumsuzluklarla ilgili olanları ile yakın ilişki halindedir. Nitekim BCOW (Davranışsal Savaş Eşlenikleri) veri seti de bunlardan biridir. Bu çalışmalar günümüzde sonlandığından, bu konuda hâlihazırda bulunan ve daha güncel veri setleri hakkında bilgi verilecektir. Uluslararası ilişkilerde krizlerle, devletlerin birbirleri üzerinden yürüttükleri iddialar arasında bir nedensellik bulunmaktadır. Bu bakış açısıyla bazı iddialar, devletlerarası ilişkilerde sıklıkla görülmekte ve kriz olasılığı doğurmaktadır. Hensel ve Mitchell tarafından hazırlanan *Issue Correlates of War (ICOW)* veri seti bunlardan biridir. ICOW içinde çeşitli konularda devletlerin iddialarının yer aldığı 1816-2001 yıllarını kapsayan 4 ayrı veri seti bulunmaktadır. Bunlar (i) toprak iddialarını içeren, (ii) su uyumsuzluklarını içeren, (iii) denizcilikle ilgili uyumsuzlukları içeren ve son olarak (iv) rejimle ilgili uluslararası uyumsuzlukları içeren veri setleridir.²⁰

Tarihte en fazla uluslararası uyumsuzluğun, toprak ya da toprağa bağlı nedenlerden meydana geldiği çeşitli nicel çalışmalarla ortaya konulmuştur.²¹ ICOW'un toprak iddialarına ilişkin veri seti de örnek olarak burada incelenebilir. *ICOW Toprak İddiaları* adıyla yayınlanan veri seti çatışma olasılıkla-

20 The Issue Correlates of War Project, 5 Mayıs 2014, <http://www.paulhensel.org/icow.html>.

21 John A. Vasquez, *The War Puzzle Revisited*, (New York: Cambridge University Press, 2009); John Vasquez ve Marie T. Henahan, "Territorial Disputes and the Probability of War 1816-1992", *Journal of Peace Research*, Cilt. 38, Sayı. 2, 2001, s. 123-138; John Vasquez, "Why Do Neighbors Fight? Proximity, Interaction, or Territoriality", *Journal of Peace Research*, Cilt. 32, Sayı. 3, 1995, s. 277-293.

rını inceleyen araştırmacılar açısından önemli bir veri kaynağıdır.²² Burada iddiaların tarafları, iddianın içeriği, hangi yöntemlerle çözümlendiği gibi unsurlar veri seti içinde kodlanmıştır. İddianın içeriği üçü *sayılabilen* ve üçü de *sayılamayan* toplam altı unsurla kodlanmıştır.²³ Bunlardan sayılabilenlerden ilki (i) doğal kaynaklarla ilgilidir. Söz konusu toprak parçasının devletler için potansiyel olarak değerli kaynakları bulundurup bulundurmadığıdır. İkincisi (ii) toprağın stratejik pozisyonudur. Bu başlıkta ilgili toprak parçası askeri ya da ekonomik olarak özel bir değeri bulunup bulunmadığı dikkate alınmaktadır. Üçüncüsü (iii) toprakta yaşayan insanlarla ilgili nüfus faktörüdür. İddiada bulunulan toprak parçası üzerinde düzenli ikamet eden ya da nüfusu 100.000'i geçen bir yerleşim biriminin bulunup bulunmadığına bakılarak veri seti içinde kodlanmıştır.

ICOW veri seti içinde bulunan ve sayılamayan unsurlar olarak belirtilenler ise yine üç başlık altında toplanmaktadır. Bu unsurlar iddiaya konu olan toprak parçası ile incelenen devletler arasındaki ilişkinin tarihsel, siyasal ve sosyal yönünü açıklamaktadır. Bu bağlamda iddiaya konu olan toprağın (iv) anakaraya bağlı ya da bağımlı bir yer olup olmadığı, (v) kimlikle ilgili bir ilişkinin olup olmadığı (dini, etnik benzerlikler) ve son olarak (vi) ilgili toprakta bu devletlerden herhangi birinin son 200 yılda bir egemenlik tesis edip etmediği dikkate alınmaktadır.²⁴

Askerileşmiş Uluslararası Uyuşmazlıklar Veri Seti olarak hazırlanan çalışmada devletlerin krize dönüşen uyuşmazlıklarının tipolojisi ortaya konulmaktadır.²⁵ *COW-MID Veri Seti* adıyla araştırmacıların kullanımına sunulan bu çalışma, devletlerarasında gerçekleşen uyuşmazlıkların bir listesini sunmakta, her bir uyuşmazlıkta gösterilen davranış biçimlerini şiddet düzeyine göre

22 Paul R. Hensel, "Contentious Issues and World Politics: The Management of Territorial Claims in the Americas 1816-1992", *International Studies Quarterly*, Cilt. 45, Sayı. 1, 2001, s. 81-109. Paul R. Hensel ve Sara McLaughlin Mitchell, "Issue Indivisibility and Territorial Claims", *GeoJournal*, Cilt. 64, Sayı. 4, 2005, s. 275-285; Paul R. Hensel, Sara Mc Laughlin Mitchell, Thomas E. Sowers II ve Clayton L. Thyne, "Bones of Contention: Comparing Territorial, Maritime, and River Issues", *Journal of Conflict Resolution*, Cilt. 52, Sayı. 1, 2008, s. 117-143.

23 The ICOW Territorial Claims Data Set, 5 Mayıs 2014 <http://www.paulhensel.org/icowterr.html>.

24 The ICOW Territorial Claims Data Set, 5 Mayıs 2014 <http://www.paulhensel.org/icowterr.html>.

25 Faten Ghosn, Glenn Palmer ve Stuart Bremer, "The MID3 Data Set 1993-2001: Procedures, Coding Rules, and Description", *Conflict Management and Peace Science*, Cilt. 21, Sayı. 2, 2004, s. 133-154.

0'dan 21'e kadar sıralamaktadır. Kod kitabında söz konusu uyumsuzlukta hangi eylem/lerin gerçekleştiği rakamsal bir sınıflandırma ile açıklanmaktadır.²⁶ Bu veri seti içinde uyumsuzluğun taraflarının davranışları, sorun içindeki rolleri, çok taraflı ise hangi tarafta yer aldıkları da kodlanmıştır. Toplamda 5603 olayın incelendiği görülmekte olup, günümüz dünyasında diplomatik olarak tanınmış ve 1816 yılından sonra varlığını yitirmiş devletlerin de bilgileri bu veri seti içinde yer almaktadır. Buna ek olarak Aralık 2013'te yayınlanan *MID-I* ve *MID-IP Veri setlerinde* 1992'den 2010 yılına kadar geçen süreçte gerçekleşen askerileşmiş uluslararası uyumsuzlukların temel bileşenlerinin ve bunların taraflarının kodlandığı görülmektedir.²⁷ Bu uyumsuzlukların meydana geldiği coğrafi bölgenin net koordinatları ise bir başka veri setinde, *COW MIDLOC* içinde hazırlanmıştır.²⁸

Maryland Üniversitesi Uluslararası Kalkınma ve Çatışma Yönetimi Merkezi tarafından hazırlanan CIDCM²⁹ veri seti, kriz araştırmaları konusunda oldukça kapsamlı bir veri seti çalışmasıdır. *Uluslararası Kriz Davranışı Veri Seti* adıyla hazırlanan çalışma, 1916 ile 2007 yılları arasında toplam 455 uluslararası kriz ve 1000 kriz aktörünün verilerini içermektedir. 2010 yılında internet üzerinden araştırmacıların kullanımına sunulmuştur. Bunların dışında yine kriz davranışı ile ilgili farklı veri setleri, bahsedilen merkez tarafından hazırlanmıştır. Bu veri setlerinden elde edilen veriler Wilkenfeld, Hewitt ve Brecher tarafından kitap ve makale çalışmalarında yayınlanmıştır.³⁰

WEIS ve KEDS programı, öncelikle CAMEO'ya dönüştürülmüş, şu anda ise CEDS adı altında tüm araştırmacıların kullanımına açık biçimde yayın-

26 Bu davranış biçimleri şu şekilde veri seti içinde kodlanmıştır: (0) askeri eylemsizlik, (1) güç kullanma tehdidi, (2) abluka tehdidi, (3) toprağı işgal etme tehdidi, (4) savaş ilan etme tehdidi, (5) kimyasal, biyolojik ve nükleer silah kullanım tehdidi, (6) savaşa dâhil olma tehdidi, (7) güç gösterisi, (8) teyakkuz, (9) nükleer teyakkuz, (10) seferberlik, (11) sınırı kuvvetlendirme, (12) sınır ihlali, (13) abluka, (14) belli bir bölgenin işgali, (15) el koyma (16) hücum etme, (17) çarpışma (18) savaş ilan etme, (19) kimyasal, biyolojik ve nükleer silah kullanımı, (20) savaşa başlama, (21) savaşa katılma.

27 Faten Ghosn ve Scott Bennett, "Codebook for the Dyadic Militarized Interstate Incident Data 2003", 3.10. *Sürümü*, 8 Nisan 2014, <http://www.correlatesofwar.org>.

28 Alex Braithwaite, "MIDLOC: Introducing the Militarized Interstate Dispute (MID) Location Dataset", *Journal of Peace Research*, Cilt. 47, Sayı. 1, 2010, s. 91-98.

29 Uluslararası Kriz Davranışı Dataset, 5 Mayıs 2014, <http://www.cidcm.umd.edu/icb>.

30 Michael Brecher ve Jonathan Wilkenfeld, *A Study of Crisis*, (Michigan-Ann Arbor: University of Michigan Press, 1997); J. Joseph Hewitt ve Jonathan Wilkenfeld, "One-Sided Crises in the International System", *Journal of Peace Research*, Cilt. 30, Sayı. 3, 1999. s. 309-323.

lanmaktadır.³¹ Bu program içinde birbirinden farklı pek çok veri seti bulunmaktadır. Levant, Körfez, Balkanlar, Batı Afrika, Arabuluculuk gibi alanlarda veri sağlamaktadır. Bu veri setinde Türkiye'nin de 1992-2006 yılları arasındaki verileri bulunmaktadır.

Günümüzde geniş bir olay veri altyapısına sahip olan ancak kamuya açık olmayan ICEWS veri seti, sosyal, kültürel, politik ve insani unsurları içeren verileri sistematik hale getirerek yayınlamaktadır.³² ICEWS ile benzer amaçlarla kurulan ve araştırmacıların kullanımına açık olan GDELT'in veri seti içeriği itibariyle günümüzde kullanılan en kapsamlı çalışma olduğu değerlendirilebilir. ³³ Bu veri seti Ocak 1979 ile Şubat 2014 aralığındaki verileri kapsayan ve yaklaşık çeyrek milyar veriyi barındıran en geniş veri seti olarak karşımıza çıkmaktadır. GDELT projesi, dünyada yaklaşık 300 fiziksel faaliyet kategorisini (isyanlardan protestolara veditomatik değişimlere kadar) kaydetmekte ve bunu her on beş dakikada bir güncellemektedir. Krizler ve olaylara ilişkin hazırlanan veri setleri, Türkiye'de de gelişen bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Başta Türk Dış Politikası olmak üzere lider analizleri, dış politika analizi olmak üzere çeşitli analiz birimlerine dönük nicel çalışmaların yapıldığı görülmektedir.³⁴

Çatışma Araştırmaları, Uluslararası Güvenlik Sorunları ve Savaşlara İlişkin Veri Setleri

Savaşın Eşlenikleri (COW-Correlation of War) projesinin veri seti en eski nicel uluslararası ilişkiler çalışmalarından biridir.³⁵ 1963 yılından bu yana devam eden bir veri seti çalışma grubu olan COW, güncellenerek devam etmektedir. Siyaset bilimci Joel David Singer ve tarihçi Melvin Small'un öncülüğünde

31 Computational Event Data System, 10 Aralık 2014, <http://eventdata.parusanalytics.com/index.html>.

32 World-wide Integrated Crisis Early Warning System, 11 Aralık 2014, <http://www.lockheedmartin.com/us/products/W-ICEWS.html>.

33 GDELT Event Database, 20 Aralık 2014 <http://gdeltproject.org/data.html#rawdatafiles>.

34 Nimet Beriker, "Introducing the FPC-TR Dataset: Dimensions of AK Party Foreign Policy", *Insight Turkey*, Cilt. 16, Sayı. 3, 2014; Gonca Biltekin ve Musa Tüzüner, "A Pilot Study of Quantifying Turkey's Foreign Affairs: Data Generation, Challenges and Preliminary Analysis", *All-Azimuth: Journal of Foreign Policy and Peace*, Cilt. 2, Sayı. 2, 2013, s. 47- 70. Liderlik ile ilgili çalışmalar için bkz. Barış Kesgin, "Leadership Traits of Turkey's Islamist and Secular Prime Ministers", *Turkish Studies* Cilt. 14, Sayı. 1, 2013, s. 136-157; Aylin Ş. Görener ve Meltem Ş. Ucal, "The Personality and Leadership Style of Recep Tayyip Erdoğan: Implications for Turkish Foreign Policy", *Turkish Studies*, Cilt. 12, Sayı. 3, 2011, s.357-381.

35 Correlates of War, 8 Nisan 2014, <http://www.correlatesofwar.org>.

başlayan COW veri setleri, 1816 yılını başlangıç olarak almaktadır. Yaklaşık 200 yıllık bir dönemde devletlerin savaş davranışlarına ilişkin sayıca ölçülebilir verilerin kayıt altına alındığı bu veri seti, aynı zamanda bir savaş tipolojisinin de oluşmasına yardımcı olmuştur. Bu bağlamda savaşlar, muhataplarına göre bir sınıflandırmaya tabi tutulmuş ve her biri ayrı ayrı veri setleri haline getirilmiştir. Bunlar (i) devletlerarası savaşlar, (ii) devletharici savaşlar, (iii) devletçi savaşlar ve (iv) devletdışı savaşlar olarak dört farklı şekilde sunulmuştur.³⁶ Örneğin bunlardan devletlerarası savaşların incelendiği *COW Devletlerarası Savaşlar Veri Seti*, 1816-2003 yılları arasında gerçekleşen savaşlarda, savaşan taraflar, savaşın başladığı ve bittiği gün/ay/yıl, savaşın hangi bölgede gerçekleştiği, savaşı başlatanın kim olduğu, savaşın devletlere göre zaferle mi kayıpla mı sonuçlandığı, savaş tipolojisinde başka bir savaşa dönüşüp dönüşmediği ve son olarak savaşlarda gerçekleşen ölü sayılarının büyüklüğünü ortaya koymaktadır.³⁷

COW Projesi kapsamında çatışmaların nedenleri ve sonuçları ile ilgisi olan ve farklı değişkenleri içeren veri setleri de bulunmaktadır. İttifaklar *Veri seti*, (*COW Formal Interstate Alliance Dataset*) ittifak teorisi üzerine çalışan araştırmacılar için önemli miktarda sistemli veri (systemic data) sunmaktadır.³⁸ İttifaklar bu çalışma içinde üç farklı türde kodlanmıştır. Bunlar (i) savunma paktı, (ii) tarafsızlık-saldırmazlık anlaşmaları, (iii) antantlardır. İttifakların tarafları, ittifakın türü 1816-2012 yıl aralığında bu veri seti içinde kodlanmıştır. Araştırmacılar, ittifaklar için nicel bilgileri buradan edinebilir.

Devletlerin birbirlerine kara sınırı ve deniz sınırları açısından beş farklı kategoride oluşturulan ve 1816-2006 yıllar kapsayan *Bitişiklik Veri seti*, (*COW Direct Contiguity Veri seti*) etkileşim ile çatışma arasında ilişki arayan araştırmacıların kullanımına sunulmuştur.³⁹ Benzer bir veri seti, koloniler ve bağımlı siyasal birimler için de yapılmıştır. Bunlara ek olarak devletlerin diplomatik personellerinin değişiminin, başka bir deyişle diplomatik sürecin sistemli verilerini içeren *Diplomatik Değişim Veri Seti*, 1817-2005 yılları arasındaki ka-

36 Singer ve Small, 1972, s.30-35, Sarkees ve Wayman, 2010, s.41-51.

37 Güncel veri setlerine şu linkten erişilebilir, 8 Nisan 2014, <http://www.correlatesofwar.org>.

38 İlgili çalışmanın tespitleri için bkz. Douglas M. Gibler, *International Military Alliances: 1648-2008*, (Washington D.C.: CQ Press, 2009).

39 Douglas M. Stinnett, Jaroslav Tir, Philip Schafer, Paul F. Diehl, ve Charles Gochman, "The Correlates of War Project Direct Contiguity Data Version 3", *Conflict Management and Peace Science*, Cilt. 19, Sayı. 2, 2002, s. 58-66.

yıtları tutmuştur.⁴⁰ Uluslararası Örgütlere ilişkin bilgilerin 1815-2005 yılları arasında kodlandığı veri seti olan *Uluslararası Devlete ait Örgütler Veri seti* oldukça kapsamlı bir veri setidir.⁴¹ COW Kapsamında hazırlanan son veri seti ise 1870-2009 yılları arasında devlet bazında ticaret verilerinin kodlandığı *İki taraflı Ticaret Veri seti*dir. Bu veri seti içinde ulusal ithalat ve ihracat düzeyleri belirtilmektedir.⁴²

Verilerin çok fazla olduğu bazı veri setlerinde, her bir devlet bir kısaltma (örneğin Türkiye-TUR) ile adlandırılmaktadır. Bir devletin bağımsızlığını ilan edip tanındığı andan itibaren sistemin bir üyesi olarak kabul edildiği, işgale uğradığında ise bu üyeliğin kesintiye uğradığı görülmektedir.⁴³ Bunların açıklandığı liste ise COW Ülke Kodları olarak internet sitelerinde yayınlanmaktadır. Tüm bu veri setleri, COW'un internet sitesinden indirilebilmektedir.⁴⁴

Çatışma alanında dikkate değer çalışmalar hazırlayan Stockholm Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün (SIPRI) de veri setleri, nicel çalışmalarda sıklıkla kullanılmaktadır. *Uluslararası İlişkiler ve Güvenlik Eğilimleri Bulguları (FIRST) Veri Seti* kapsamında oluşturulan bir program aracılığı ile dünyadaki birçok veri setini verilerini de içerecek şekilde araştırmacıların kullanımına sunulmuştur.⁴⁵ FIRST veri seti, çatışma, silah sevkiyatları, askeri harcamalar, devletler ve uluslararası örgütler hakkında sistemli veriler, ekonomik ve sosyal istatistikler, bunlara ek olarak bazı kronolojileri içermektedir. Özellikle çatışma araştırmalarında kullanılan verilere bakıldığında bazılarının kullanımını oldukça yaygındır. Örneğin, silahlı kuvvet miktarı, elde bulunan silahlar, bunların türleri, silah üretiminde istihdam edilen işçi sayıları, konvansiyonel potansiyel gibi veriler silahlanma ile çatışma davranışı arasında ilişki arayan, çatışma sarmalı gibi modelleri açıklayan araştırmacılar için kullanılabilir nite-

40 Reşat Bayer, "Diplomatic Exchange Data set, v2006.1.", 8 Nisan 2014, <http://correlatesofwar.org>.

41 Jon C. Pevehouse, Timothy Nordstrom ve Kevin Warnke, "The COW-2 International Organizations Dataset Version 2.0", *Conflict Management and Peace Science*, Cilt. 21, Sayı. 2, 2004, s. 101-119.

42 Katherine Barbieri ve Omar Keshk, *Correlates of War Project Trade Data Set Codebook*, 3.0. Sürümü, 2012, 14 Nisan 2014, <http://correlatesofwar.org>; Katherine Barbieri, Omar M. G. Keshk ve Brian Pollins, "Trading Data: Evaluating Our Assumptions and Coding Rules", *Conflict Management and Peace Science*, Cilt. 26, Sayı. 5, 2009. s. 471-491.

43 Tanınma şartına bağlı olarak devletleri sistemin üyesi kabul etme ya da etmeme muğlak bir durum yarattığından ötürü, bazı yazarlar tarafından eleştirilmektedir. Gleditsch, 2004, s. 235.

44 Correlates of War, 8 Nisan 2014, <http://www.correlatesofwar.org>.

45 Facts on International Relations & Security Trends (FIRST) 8 Nisan 2014, <http://first.sipri.org>.

liktedir. Aynı veri seti içinde silah ambargoları, devletlerin gerçekleştirdikleri nükleer patlamalar ve nükleer kuvvet miktarları bulunmaktadır.

SIPRI Çok Taraflı Barış Operasyonları Veritabanı BM ve BM dışı uluslararası barış operasyonları ve müdahaleler hakkında sayısal verileri kapsayan veri seti çalışmasıdır. Bu çalışmada 2000-2010 yılları arasında gerçekleşen yaklaşık 600 operasyonun kayıtları bulunmaktadır. Bu veri seti içinde operasyonun adı, hangi ülkenin ne kadar asker gönderdiği, operasyonun coğrafi bölgesi, başladığı tarih, muharip birliklerle diğer askeri birliklerin karşılaştırması, ölü sayıları, operasyonun maliyeti gibi unsurlar yer almaktadır.⁴⁶

SIPRI'nin bu bahsedilen veri setlerine ek olarak silahlanmaya ilişkin verileri de sistematik biçimde depolamaktadır. Örneğin *Askeri Harcamalar Veritabanı* kapsamında 1988'den beri 172 ülkenin savunma harcamalarının bir zaman serisi halinde verildiği bir çalışma bulunmaktadır. Küresel, bölgesel ve alt bölgesel anlamda savunma harcamalarının, ülkelere göre yıllık dağılımlarının bulunduğu çalışmada savunma harcamalarının GSMH'ye oranı her bir devlet için ayrı ayrı gösterilmiştir.⁴⁷ Ayrıca özellikle terör örgütleri ve devlet dışı diğer silahlı askerleşmiş birimlerin, devletlerle yaptıkları silah ticaretleri ve transferlerini içeren *SIPRI Silah Transferi Veri Tabanı*, bir yazılım aracılığı ile kullanım kolaylığına kavuşmuştur.⁴⁸ Bu programda silahları satanlar ve alanlar belirlenmiş, filtreleme yöntemleriyle belli devletleri ya da örgütlerin ortaklıkları incelenebilir hale getirilmiştir. Bu veritabanı içinde sadece rakamlar değil, dünyada silaha başvuran neredeyse tüm devlet dışı örgütlenmeler/toplulukların bilgilerine de ulaşılabilir. Bu veritabanı sadece iç savaş çalışmalarında değil, ekonomik ve sosyal veri setleri ile birlikte ele alındığında özellikle üçüncü dünya çalışmaları alanında da kullanılabilir niteliktedir. Son olarak SIPRI Silah Ambargoları Veri Tabanı olarak kullanıma sunulan veriler, 2002-2013 yılları arasında BM, BM dışı, AB ve diğer çok taraflı ambargolar olmak üzere dört kategoride gösterilmektedir. Bunun yanı sıra yıllık ambargo raporları bu veri tabanında bulunabilir.⁴⁹ Son olarak devletlerin silahlanmaya ilişkin veri setlerinden faydalanılarak hazırlanmış raporları SIPRI'den edinilebilir.

46 SIPRI internet sitesinde, kayıtları tutulan 600 uluslararası barış operasyonu için bir arama motoru geliştirmiş ve araştırmacıların kullanımına sunmuştur. Bu çalışmaya erişim için bakınız SIPRI Multilateral Peace Operations Database, 8 Nisan 2014, <http://www.sipri.org/databases/pko>.

47 SIPRI Military Expenditure Database, 8 Nisan 2014, <http://milexdata.sipri.org/files/?file=SIPRI+milex+data+1988-2012+v2.xlsx>.

48 SIPRI Arms Transfers Database, 8 Nisan 2014, <http://portal.sipri.org/publications/pages/transfer/tiv-data>.

49 Arms Embargoes Database, 8 Nisan 2014, <http://www.sipri.org/databases/embargoes>.

En az COW ve SIPRI kadar veri setleri konusunda çeşitlendirmeye giden başka bilimsel kurumlar da bulunmaktadır. *Oslo Uluslararası Barış Enstitüsü (PRIO)* ve *Uppsala Barış ve Çatışma Araştırmaları (UCDP)* işbirliği ile oluşturulan *Silahlı Çatışmalar Veri Seti*, çatışma araştırmalarına en geniş veri setlerinden birini sunmuştur.⁵⁰ 1946 ile 2008 yılları arasında gerçekleşen silahlı çatışmalara ilişkin bilgiler, bu veri seti içinde kaydedilmiştir. Burada çatışmanın taraflarından, çatışmanın yaşandığı bölgeye kadar birçok farklı kategori bulunmaktadır. COW veri setlerine benzer şekilde, bu çalışmada da silahlı çatışmalar farklı kategorilere ayrılmaktadır. Bu veri seti içinde, COW'dan farklı olarak savaşlar, sınıflandırılarak ele alınmamıştır. Taraflardan en az birinin hükümet olduğu tüm kolektif siyasal şiddet eylemleri, bu veri seti içinde yer almaktadır. Son güncelleme ile birlikte, gerçekleşen silahlı çatışmalar 1946-2013 veri setinde yayınlanmıştır.⁵¹ PRIO tarafından hazırlanan bir diğer veri seti *Conflict Site v.3 1989-2008* veri setidir. Bu veri seti içinde çatışma yaşayan devletlerin ve çatışmanın yaşandığı coğrafi bölgelerin koordinatları verilmektedir.⁵²

PRIO öncülüğünde hazırlanan ve iç savaş çalışmalarında sıklıkla kullanılan *ACLED Veri Seti*, içeriği ve tipolojisi açısından diğer veri setlerinden oldukça farklıdır. ACLED iç savaş esnasında yaşanan olayların taraflarının yanı sıra, bu olayları belli bir zincir oluşturarak tipolojisini çıkarmakta ve buna göre veri setinde kodlamaktadır. Çalışmada herhangi bir olay, şiddet içeren veya şiddet içermeyen olmak üzere iki kategoriye ayrılmaktadır. Şiddet içermeyen olaylar kendi içinde (i) isyancılar karargâh kurarlar ya da (ii) isyan varlık gösterir olmak üzere iki şekilde ortaya çıkar. Öte yandan şiddet içeren olaylar öncelikle kendi içinde (i) savaş ya da (ii) tek taraflı şiddet olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğer ortada bir savaş var ise bu da kendi içinde belli sınıflara ayrılmaktadır. Bunlar (a) savaş bölgede bir toprak değişimi ile sonuçlanmaz, (b) savaşın sonucuna göre bölgenin kontrolü isyancıların eline geçer, (c) savaşın sonucuna

50 Data on Armed Conflict, 8 Nisan 2014, <http://www.prio.no/Data/Armed-Conflict>.

51 Nils Petter Gleditsch, Peter Wallensteen, Mikael Eriksson, Margareta Sollenberg ve Håvard Strand, "Armed Conflict 1946-2001: A New Dataset", *Journal of Peace Research*, Cilt. 39, Sayı 5, 2002. s. 615-637. Ayrıca bkz. UCDP/PRIO Armed Conflict Dataset, 8 Nisan 2014, http://www.pcr.uu.se/research/ucdp/datasets/ucdp_prio_armed_conflict_dataset.

52 Conflict Site v.3 1989-2008, 8 Nisan 2014, <http://www.prio.no/Data/Armed-Conflict/Conflict-Site>. Bu veri setinden elde edilen bulgularla ilgili bkz. Johan Dittrich Hallberg, "PRIO Conflict Site 1989-2008: A Geo-Referenced Dataset on Armed Conflict", *Conflict Management and Peace Science*, Cilt. 29, Sayı. 2, 2012, s. 219-232.

göre hükümet bölgenin kontrolünü ele geçirir.⁵³ Bu saydığımız olayların tümü 1 ila 7 rakamları arasında kodlanmıştır. Kod kitabında her bir olayın nasıl açıklandığı gösterilmiştir. ACLED veri setindeki verilere ek olarak iç çatışmaların başlangıcı ve süresine ilişkin bilgilerin yer aldığı veri seti de yine iç savaş analizlerinde kullanılmaktadır.⁵⁴ Bu çalışma 1946-2004 yıl aralığını temel almaktadır. Buna ek olarak PRIO/UCDP tarafından hazırlanan bir diğer veri seti ise savaş esnasında meydana gelen askeri ve sivil ölü sayılarını içeren çalışmadır.⁵⁵

Veri setlerini yayınlamayan ancak, nicel metotlar ile yıllık çatışma raporları yayınlayan Heidelberg Üniversitesi de bunlara eklenebilir. Özellikle *Conflict Barometer*, her yıl pozitivist yöntemlerle verileri tasnif ederek, ulusal ve uluslararası çatışmaların yoğunluğuna bağlı olmak üzere azalma ve artış eğilimlerini açıklamaktadır. Veri setleri indirilebilir değildir. Ancak *Conflict Barometer* dergilerinin geçmiş sayıları indirilebilir.⁵⁶

Savaş, çatışma ve uluslararası güvenliğe ilişkin veri setlerinde başta kodlama kuralları olmak üzere bazı farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin bu veri setlerinin temel aldığı başlangıç yılları, savaşların adları, savaş listeleri, şiddet düzeyi, çatışmaların sayısı ve tipolojik farklılıklar⁵⁷ bir standart oluşmasını engellemiştir. Dolayısıyla araştırılan konuya göre birden fazla veri setinin incelenmesi, hipotezlerin sınanması açısından daha tutarlı bir çerçeve sunabilir.⁵⁸

Terörizm Araştırmalarında Kullanılan Veri Setleri

Günümüzde devletlerarası savaşlar ile iç savaşların dışında, verileri kayıt altına alınan bir diğer kolektif siyasal şiddet eylem türü terörist eylemler ve bunları gerçekleştiren gruplardır. Çatışmaların türünde gerçekleşen çeşitlenme, veri setlerinin de yenilenmesini sağlamıştır. Başka bir deyişle iç savaş ve terörizmle yönelik kayıtları tutulan olaylar/birimler, teorideki devlet merkezli paradig-

53 Clionadh Raleigh, Håvard Hegre, Joachim Carlsen ve Christin Ormhaug, *Armed Conflict Location and Event Dataset (ACLED) Codebook*, Version 1-2006, (Oslo: PRIO, 2006), s.4, 8 Nisan 2014, http://www.prio.no/Global/upload/CSCW/Data/Code_book.pdf.

54 Onset and Duration of Intrastate Conflict, 8 Nisan 2014, <http://www.prio.no/Data/Armed-Conflict/Onset-and-Duration-of-Intrastate-Conflict>.

55 Battle Deaths Dataset Version 3.0, 8 Nisan 2014, <http://www.prio.no/Data/Armed-Conflict/Battle-Deaths>.

56 The Heidelberg Institute for International Conflict Research, 8 Nisan 2014, <http://www.hiik.de/en/index.html>.

57 Örneğin bir silahlı çatışma COW dataset içinde devletlerarası savaş olarak dikkate alınırken, UCDP/PRIO veri setleri içinde alt-savaş olarak kabul edilmiştir.

58 Anderton ve Carter, 2011, s. 41.

maların yerine küçük grupların ya da sosyolojik verilerin kullanıldığı toplum düzeyinde analizleri de mümkün kılmıştır.

Terörizm ve Terörle Mücadele Ulusal Konsorsiyumu tarafından hazırlanan ve analizleri yapılan veri seti içinde bulunan *Küresel Terörizm Veritabanı (GTD Veri seti)*⁵⁹ oldukça güncel bir veri setidir. Bu veri seti 1970-2012 yılları arasında gerçekleşen ve yıllık olarak güncellenen bir çalışmadır. Diğer veri setlerinden farklı olarak burada sadece yerel değil, ulus ötesi verilerin de yer aldıkları görülmektedir.⁶⁰ Toplamda 113.000 vaka bu veri seti içinde kodlanmıştır. Bu veriler genel olarak, eylemin gerçekleştiği yer ve tarih, kullanılan silahlar, hedef⁶¹, ölü sayıları, bireysel ya da kolektif bir eylem olup olmadığını içermektedir. GTD veri seti, şu anda dünyadaki en kapsamlı ve en fazla veriye ücretsiz erişim sağlayan bilgi deposudur. 1970 yılından beri kayıt altına alınan 52.000'den fazla bombalama eylemi, 14.400 suikast, 5,600 kaçırma eylemi bu veri seti içinde yer almış olup, her bir vaka için en az 45 değişken dikkate alınmıştır. Son zamanlardaki terörist eylemlerde hesaplanan değişken sayısı 120'den fazladır. Bu çalışma için sadece 1988 ile 2012 yılları arasında 4.000.000 haber ve 25.000 haber kaynağı kullanılmıştır. Bu yönüyle terör araştırmaları açısından kapsamlı bir kaynak olduğu düşünülebilir. GTD Veri seti kapsamında hazırlanan tüm veriler, birimin web sitesine üye olunmasıyla birlikte ücretsiz olarak indirilebilir.⁶²

Yine aynı çalışma kapsamında oluşturulan bir veritabanıyla, terörizme ilişkin ortaya konulan teorik varsayımlar kapsamlı bir biçimde sınanmıştır. Bu çalışma kapsamında, terörün nedenleri, süreçleri ve yönetimi ile ilgili siyasal eylemlere ilişkin varsayımlar sınanarak toplam 183 hipotez ortaya konulmuş-

59 Global Terrorism Dataset, 8 Nisan 2014, <http://www.start.umd.edu/gtd>.

60 Kod kitabında terörist eylemlerle neyin kastedildiği açıkça belirtilmektedir. Bunlar (i) fail, açıkça bu eylemi gerçekleştirmeye niyetlidir. (ii) Eylem belirli düzeyde bir güç kullanımını ya da güç kullanım tehdidini içermektedir. (iii) Olayların failleri ulusaltı niteliktedir. Bu dataset devlet terörünü kapsamamaktadır. Bu üç kıstas bir olayın belirtilen datasette kodlanması için yeterli değildir. Bunlara ek olarak üç kıstas daha bulunmaktadır ve bunlardan en az ikisinin var olması gerekmektedir. Bunlar (a) eylemlerin politik, ekonomik, dini veya sosyal hedeflerinin olması gerekmektedir. (b) kurbandan ziyade geniş kitleleri korkutmak, yıldırımak ya da baskı yapmak niyeti bulunmaktadır. (c) son olarak meşru görülen savaş faaliyetlerinin dışında bazı askeri araçları kullanması gerekmektedir. Global Terrorism Dataset, 8 Nisan 2014, <http://www.start.umd.edu/gtd>.

61 Burada hedef kavramı ile açıklanan, eylemin hedef aldığı birimin ne olduğudur. Örneğin dataset içinde bu hedeflerden bazıları: asker, polis, özel mülkiyet, kamu binaları vs...dir. Global Terrorism Dataset, 8 Nisan 2014, <http://www.start.umd.edu/gtd>.

62 Global Terrorism Dataset, 8 Nisan 2014, <http://www.start.umd.edu/gtd>.

tur. Bunlardan bazıları ampirik olarak ispatlanmış bazıları ise yanlışlanmıştır. Tüm bu hipotezler *I-VEO Knowledge Matrix* adıyla bir veritabanı haline dönüştürülmüş ve araştırmacıların kullanımına sunulmuştur.⁶³

Terörizm konusunda RAND tarafından hazırlanan ve 1968 yılından başlan bir veri seti bulunmaktadır. 1968-2007 yılları arasını kapsayan *ITERATE* veri seti, terör çalışmalarında kullanılan bir diğer veri bankasıdır. Özellikle uluslararası terör eylemlerinin kodlandığı *ITERATE*, 25 kategoride terör eylemlerini sınıflandırmaktadır. Terörizm konusunda farklı araştırma kurumları ve üniversitelerin benzer çalışmaları bulunmaktadır.

Siyasal Sistem ile Devlet İç Farklılıkların Analizlerinde Kullanılan Bazı Veri Setleri

Başta demokratik barış teorisyenleri olmak üzere birçok teorisyen, rejimin türü ile çatışma davranışı arasında ilişki aramaktadır. Bu ilişkinin tespit edilmesi sadece devletlerarası çatışma ve uyumsuzlukların değil, aynı zamanda iç çatışmaların da teorileştirilmesine yardımcı olmaktadır. Dolayısıyla iç siyasal sistemde oluşturulan yapısal farklılıklar başlı başına birer analiz birimi olabilirken, aynı zamanda veri seti oluşturulmasına da yardımcı olmuştur. Başka bir deyişle, siyasal sistemi belirli kategorilere ayırarak ve bunların yıllara göre dönemsel değişimini ortaya koyarak bazı varsayımlar sınanabilir. Bunlardan en kapsamlı olan INSCR (International Network for Social Conflict Research) tarafından yayınlanan POLITY veri setleridir.

Bu bağlamda en sık kullanılan çalışmanın *POLITY IV: Rejim, Otorite Karakteristikleri ve Geçişleri Veri Seti* olduğu görülmektedir. Bu veri seti içinde olaylar ve devletler değerlendirilerek belirli endekslere göre bir sınıflandırma yapılmaktadır. POLITY, rejimleri demokrasi ve otokrazi olmak üzere çeşitli başlıklara ayırmıştır. Nüfusu 500.000'den fazla olan devletlerin temel alındığı veri seti içinde, toplam 167 ülkenin rejim değişiklikleri 1800-2012 yıl aralığı temel alınarak hazırlanmıştır.⁶⁴ Siyasal sistemlerle ilgili farklı veri setleri de bulunmaktadır.

Dünya Bankası tarafından *Siyasal Kurumlar Veri Seti* adıyla hazırlanan çalışmada, 1975-2012 yılları arasında devletlerin siyasal sistemlerinin sınıflan-

63 IVEO Knowledge Matrix, 6 Haziran 2014 <http://www.start.umd.edu/data-tools/iveo-knowledge-matrix>.

64 POLITY IV: Regime Authority Characteristics and Transitions Dataset, 8 Nisan 2014, <http://www.systemicpeace.org/inscrdata.html>, kod kitabı için bakınız Monty G. Marshall, *Polity IV Project: Dataset Users' Manual*, 06 Haziran 2014, <http://www.systemicpeace.org/inscr/p4manualv2012.pdf>.

dırması yapılarak, bu devletlere ilişkin veriler yer almaktadır.⁶⁵ Kod kitabına bakıldığında, rejim türü, parti sayısı, parti fraksiyonları, hükümetin niteliği, parlamentodaki sandalye sayısı, görev süreleri vb. birçok değişken içermektedir. Bu veri setine benzer biçimde, ülke bazında siyasal rejimlerin sınıflandırılmasının yapıldığı bir başka çalışma ise Caroline Beer tarafından hazırlanan veri setidir.⁶⁶ Bu veri seti içinde rejimlerin ülke düzeyinde yıllara göre değişimi çeşitli değişkenler aracılığı ile sınıflandırılmıştır.

Siyasal sistemin yapısı ve onu oluşturan değişkenler ile devletlerin 'kırılganlıkları' arasında bir ilişki olduğunu ileri süren yazarlar, bu varsayımları sınamak için veri setleri oluşturmuşlardır. Devlet başarısızlığı (state failure) konusunun araştırılmasında kullanılan ve belirli değişkenlerin endeks haline getirildiği "*Devlet Kırılganlığı Endeksi*" (State Fragility Index) bu bağlamda oluşturulmuş bir veri setidir. Burada (i) etkin güvenlik mekanizması, (ii) güvenlik meşruiyeti, (iii) siyasal etkinlik, (iv) siyasal meşruiyet, (v) ekonomik etkinlik, (vi) ekonomik meşruiyet, (vii) sosyal etkinlik, (viii) sosyal meşruiyet gibi değişkenler dikkate alınmıştır. Bunlara ek olarak a) silahlı çatışma göstergeleri, b) rejim türü, c) net petrol üretim-tüketimi gibi unsurlar da endekse dâhil edilmiştir. Burada kullanılan veriler POLITY veri setinden temin edilmiştir. Bunlara ek olarak yine devlet başarısızlığı konusunda oluşturulan, *PITF State Failure Problem Set 1955-2012* içerisinde birden fazla veri seti bulunmaktadır. Bunlar ülkelerin devam eden krizlerinin anlatılarını ve kısa özetlerini, rejim değişikliklerini, etnik ve devrimci iç savaşları ve son olarak soykırımlar ve siyasi kısımları (politicides) içermektedir.⁶⁷

Siyasal kırılganlık ve devlet başarısızlığı gibi konularda darbeler de önemli bir faktördür. Darbeler konusunda verileri toplayan ve yine INSCR dâhilinde hazırlanan *Darbeler Veri Seti* de 1946-2012 alandaki önemli çalışmalardan biridir. Darbenin yapıldığı gün/ay/yıl, darbeye önderlik eden kişi/grup, başarıya ulaşip ulaşmadığı, başarı düzeyi gibi değişkenler bu veri seti içinde kodlanmıştır.

Bir diğer çalışma, ülkelere ve bölgelere göre sınıflandırılmış *Sivil ve Siyasal Haklar Veri Seti*dir.⁶⁸ Temel haklar ve özgürlüklerin çeşitli kategorilere göre

65 Philip Keefer, *DPI2012 Database of Political Institutions: Changes and Variable Definitions*, Aralık 2012, 8 Nisan 2014, <http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTRESEARCH/0,,contentMDK:20649465~pagePK:64214825~piPK:64214943~theSitePK:469382,00.html>.

66 Data for Dictatorial Peace, 8 Nisan 2014, <http://www.uvm.edu/~cbeer/research.html>.

67 PITF State Failure, 8 Nisan 2014, <http://www.systemicpeace.org/inscrdata.html>.

68 Freedom in the World Comparative and Historical Data, 8 Nisan 2014, http://www.freedomhouse.org/report-types/freedom-world#.UzSSiE_n_tic.

sınıflandırıldığı veri seti içinde, her bir ülke 1973-2014 yılları arasında bu kategorilere göre puanlandırılmıştır. Bu veri seti, ikisi genel başlıkta olmak üzere toplam yedi farklı kategoride sivil ve siyasal hakları sınıflandırmaktadır. Bunlar (i) Siyasal Haklar alt kategorisi: (a) seçim süreçleri, (b) siyasal çoğulculuk ve katılım, (c) hükümetin işleyişi, (ii) sivil özgürlükler: (d) inanç ve ifade hürriyeti, (e) dernek ve örgütlenme hakları, (f) hukukun üstünlüğü, (g) kişisel özgürlükler ve bireysel haklarıdır.⁶⁹ Her ülkenin bu sınıflandırmadan aldığı puana göre bir endeksi bulunmaktadır.

Toplumdaki etnik ayrışma seviyelerinin gözlemlenmesinin, iç savaşlar ve soykırımları açıklamada yardımcı olabileceğini düşünen yazarlar, hipotezlerini bu konuda hazırlanan veri setleri aracılığı ile sınamışlardır. Örneğin *Risk Altındaki Azınlıklar (Minorities at Risk) Veri Seti*, azınlıklar ve etnik unsurların belirli bir yıl aralığında dağılımını ortaya koyan bir çalışmadır. Risk altındaki grupları belirli ölçütlere göre belirleyen bu çalışmada toplam 282 etnopolitik yapı veri seti içinde kodlanmıştır.⁷⁰

Azınlıkların yanı sıra dini fraksiyonlar da nicel araştırmalar açısından önemlidir. Özellikle iç savaş çalışmalarında kullanılan ve dünyada dinlerin devlet bazında dağılımına ilişkin veri seti olan yine COW projesi tarafından hazırlanan *Dünya Dinleri Veri Seti* bulunmaktadır.⁷¹ Bu veri seti kendi içinde üç grupta sınıflandırılmaktadır. Bunlar (i) ulusal din veri seti, (ii) bölgesel din veri seti, (iii) küresel din veri seti olarak hazırlanmıştır.⁷² Dinlerin dünya üzerindeki dağılımına ilişkin bir diğer çalışma PRIO tarafından hazırlanmıştır. Ülkelerin nüfuslarındaki dinsel farklılık durumları, bir ülkede kaç farklı dinin ve bunların fraksiyonlarının bulunduğu, özellikle iç savaş yaşayan ülkelerin analizinde önemli bir değişken olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda PRIO tarafından ortaya konulan *Dini Ayrışmalar ve İç Savaş Veri Seti*, dini fraksiyonlardan ötürü meydana gelen iç çatışmaların süresi ve yoğunluğunu da rakamsal veriler halinde içermektedir.⁷³

69 Freedom in the World: Aggregate and Subcategory Scores, 30 Nisan 2014, http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world-aggregate-and-subcategory-scores#.UzSSleN_tid.

70 Minorities at Risk (MAR) Codebook Version 2/2009, 30 Nisan 2014, http://www.cidcm.umd.edu/mar/data/mar_codebook_Feb09.pdf, veri seti için bakınız, *Minorities at Risk Dataset (MAR)*, 30 Nisan 2014, <http://www.cidcm.umd.edu/mar/data.asp#quantitativemar>.

71 Zeev Maoz ve Errol A. Henderson, "The World Religion Dataset, 1945-2010: Logic, Estimates, and Trends", *International Interactions: Empirical and Theoretical Research in International Relations*, Cilt. 39, Sayı. 3, 2013, s. 265-291.

72 The World Religion Dataset, 1945-2010, 30 Nisan 2014, <http://www.correlatesofwar.org>.

73 *Running of Faith*, 30 Nisan 2014, <http://www.prio.no/Data/Armed-Conflict/Data-on-religious-cleavages-and-civil-war>. Bu veri seti Jo-Eystein Lindberg tarafından Oslo

Uluslararası Göç, İnsan Ticareti ve Diğer Sosyo-ekonomik Unsurlara İlişkin Veri Setleri

Uluslararası insani sorunlar, insani güvenlik, yoksulluk, azgelişmişlik gibi konular, literatürde geniş yer bulmaktadır. Özellikle bu sorunlar iç çatışmalarla ilişkilendirildiğinde, mülteciler ve göç gibi sonuçlar doğurduğundan yine uluslararası ilişkiler alanında yeni çalışmaları gerektirmektedir. Özellikle uluslararası göç akımları üzerine çalışan araştırmacılar için, OECD veri setleri oldukça zengin bilgi bankalarıdır.⁷⁴ OECD'ye ek olarak Dünya Bankası, başta uluslararası ticaret, göç, yoksulluk vb. bazı sosyo-ekonomik bilgileri içeren veri setleri hazırlayarak araştırmacıların kullanımına sunmuştur.⁷⁵ Dünya Bankası tarafından hazırlanan Dünya Kalkınma Raporu, WDR2011 adıyla bir veri seti halinde hazırlanmıştır. Burada devletlerin içinde buldukları çatışmalardan, terör faaliyetlerine kadar birçok değişken kodlanmıştır. Bununla beraber insan ticareti, sosyo-ekonomik değişkenler, demografik unsurlar da bu veri seti içinde bulunmaktadır.⁷⁶ Dünya Bankası veri seti kataloğunda, toplam 161 adet veri setinin yer aldığı görülmektedir.

Sistemik Barış Merkezi tarafından 1964-2008 yılları arasını içeren *Zorunlu Göçe Tabi Tutulan İnsanlar 1964-2008 Veri Seti*, göç ve mültecilik konularını ele almaktadır.⁷⁷ Bu çalışmaya ek olarak BM Mülteci Ajansı UNCHR'nin hazırladığı, uluslararası mülteciler veritabanı farklı veri setleri ile birlikte kullanılabilir durumdadır. Özellikle iç savaş ve uluslararası çevre sorunları ile göç konularında oldukça detaylı istatistiklerin hem veri olarak, hem de harita üzerinde gösterildiği zengin bir çalışmadır.⁷⁸

Uluslararası yardımlara ilişkin verilerin bulunduğu *Aid Data Beta* 1940'tan günümüze 1 milyondan fazla yardım faaliyetini içermektedir.⁷⁹ Bu veri seti

Üniversitesi'nde hazırlanan Yüksek Lisans tezinden alınmıştır. İlgili tez, PRIO'nun web sitesinde yayınlanmıştır. Jo-Eystein Lindberg, "Running on Faith: A Quantitative Analysis of the Effect of Religious Cleavages on the Intensity and Duration of Internal Conflicts", (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Oslo Üniversitesi, 2008).

74 International Migration Database, 30 Nisan 2014, <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=MIG>.

75 The World Bank's Open Data, 30 Nisan 2014, <http://datacatalog.worldbank.org>.

76 World Development Report 2011, 30 Nisan 2014, <http://data.worldbank.org/data-catalog/wdr2011>.

77 Forcibly Displaced Populations 1964-2008 Dataset, 30 Nisan 2014, <http://www.systemicpeace.org/inscrdata.html>.

78 UNHCR Population Statistics, 30 Nisan 2014. http://popstats.unhcr.org/?_ga=1.199657322.534662860.1396951656.

79 Open Data for International Development, 30 Nisan 2014, <http://aiddata.org/aiddata-raw>.

içinde yardım alanlar ile yardımı yapanlar, nicelikleri gibi değişkenler kodlanmıştır. Bu veri seti dış yardım ile kalkınma arasındaki ilişkileri inceleyen yazarlar açısından oldukça işlevseldir. Aid Data veri setine ek olarak dış yardımların devletler üzerindeki etkilerini araştıran David Roodman, bu konudaki hipotezlerini sınamak için oluşturduğu *Rakamların Anarşisi Veri Seti*⁸⁰ çalışmasını araştırmacıların kullanımına sunmuştur. Dış yardım alma ile devletlerin büyüme süreçleri arasındaki ilişkiyi ampirik verilerle ortaya koymuştur.⁸¹

Uluslararası Çevre Sorunlarına İlişkin Veri Setleri

Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü tarafından hazırlanan UNSD Uluslararası Çevresel Göstergeler, uluslararası ilişkilerde çevre çalışmaları açısından oldukça zengin bir veri kaynağıdır. Buradan ham verilere ulaşılabilir.⁸² Çevre sorunları ve ekonomik değer taşıyan unsurlara ait verilerin, genellikle FAO ve BM'nin diğer birimleri tarafından oluşturulduğu görülmektedir. Çevre sorunlarına ilişkin veriler konusunda birçok kurumun da çalıştığı görülmektedir.⁸³ Bunlar yukarıda bahsettiğimiz veri setleri ile birlikte kullanılabilir.

Uluslararası Su Uyuşmazlıklarına İlişkin Veri Setleri

Oregon Devlet Üniversitesi tarafından, *Su Çatışmaları Yönetimi ve Dönüşümü Programı* kapsamında, sınıraşan sular ile temiz su kaynakları konusunda oluşturulan veri setleri oldukça zengin bir bilgi bankası sunmaktadır. Bu çalışma kapsamında araştırmacıların kullanımına sunulan birden fazla veri seti bulunmaktadır. Bu veri setleri 1948 ile 2008 yılları arasında gerçekleşen 6400'den fazla su uyuşmazlığını içermektedir. Bunlar içinde uyuşmazlığın taraflarından, uyuşmazlığın yaşandığı bölgeye kadar birçok rakamsal veri bulunmaktadır. Bunlardan Uluslararası Su Antlaşmaları Veri Seti, 1820-2007 ile Uluslararası Su Olayları Veri Seti araştırmacıların kullanımına açıktır.⁸⁴ Yukarıda da bahse-

80 David Roodman, "Anarchy of Numbers Dataset", 13 Haziran 2014, <http://www.cgdev.org/publication/anarchy-numbers-data-set>.

81 David Roodman, "The Anarchy of Numbers: Aid, Development, and Cross-country Empirics", Center for Global Development, *Working Paper*, Sayı: 32, Mayıs 2007, 13 Haziran 2014, http://www.cgdev.org/sites/default/files/2745_file_The_Anarchy_of_Numbers_final.pdf.

82 UNSD Environmental Indicators, 8 Haziran 2014, <http://unstats.un.org/unsd/environment/qindicators.htm>.

83 UNSD International and Regional Data Sources, 8 Haziran 2014, <http://unstats.un.org/unsd/environment/interlinks.htm#ClimateChange>.

84 The Transboundary Freshwater Dispute Database (TFDD), 8 Haziran 2014, <http://www.transboundarywaters.orst.edu/database>.

dilen Paul Hensel'in ICOW veri setinde bulunan sınıraşan sular ile denizcilik sorunlarına ilişkin veri setleri de bu başlık altında değerlendirilebilir.⁸⁵

Eleştiriler ve Sonuç

Bu çalışmada veri setleri aracılığı ile rakamları, uluslararası ilişkilerin sosyal doğasına eklemleyerek, geleneksel yöntemlerin dışında alternatif bakış açılarını ve bunun araçlarını Türkçe literatüre kazandırmak amaçlanmıştır. Kısa-ça veri setlerinin ne olduğu, nasıl kullanıldıkları, uluslararası akademinin bu alandaki çabaları incelenmeye çalışılmıştır. Dünyada kullanılan ve geliştirilen veri setleri, bu çalışma ile sınırlı değildir. Burada bahsedilen veri setlerinden çok daha fazlası geçmişte hazırlanmış ve halen devam etmektedir. Kantitatif uluslararası ilişkiler çalışmaları sıklıkla eleştirilere maruz kalmasına rağmen, özellikle Batı üniversitelerinde halen bu yöntemlere ciddi finansal kaynaklar aktarılmaktadır.

Veri setlerinin uluslararası ilişkiler çalışmalarına en önemli katkısı, uluslararası ilişkilerin temel varsayımlarına ampirik yöntemlerle bir sınanabilirlik kazandırmasıdır. Bununla beraber, uluslararası sistemdeki 'değişim' olgusunu, zaman serilerine dayalı veri setleri ile gözlemlenebilir kılmasıdır. Diğer bir katkısı ise olaylara, aktörlere ya da olgulara ilişkin tipolojiler ortaya koyarak, uluslararası siyasal hayatın pratik sonuçlarından teorik varsayımlar türetebilmesidir.

Veri setleri, 'mükemmel' çalışmalar değildir. Başka bir deyişle rakamsal kesinlikler içerse de sosyal bilimlerin doğası gereği sonuçlar muğlak olabilir. Ancak yine de olasılık hesaplarının yapılabilmesi için somut veriler sağlar. Bu veriler bazen kullanılan veri setine göre farklılıklar içermektedir. Dolayısıyla araştırmacıların birden fazla veri setini incelemek suretiyle analizlere başlaması daha makul görünmektedir. Tek bir veri setinin rakamlarına duyulan şüphesiz güven, araştırmanın sonucunu da oldukça etkileyecektir.

Bu veri setlerindeki rakamlar, büyük ölçüde gazetelerden alınmaktadır. Basın tarafsızlığının sorgulandığı günümüzde, bu rakamlar da sorgulanmaktadır. Buna ek olarak bazı veri madencileri, birçok materyali tarayarak sonuçları birbirleri ile karşılaştırmakta ve rakamları buna göre veri setlerine aktarmaktadır. Ayrıca tek dile bağlı kalınarak materyalin taranması, dünyanın diğer bölgelerinden ziyade sadece o dili konuşan ülkenin ilgi duyduğu alana yönelmesi-

85 Paul Hensel's General International Data Page, 5 Mayıs 2014, <http://www.paulhensel.org/data.html>.

ne neden olmaktadır. Bu da sadece o dilin konuşulduğu ülkenin verilerinde bir artışa neden olurken, dünyanın diğer bölgelerinin verilerini önemsiz hale getirmektedir. Çok dilli tarama yapabilen veri setleri, çoğunlukla güvenilirlik kazanmaktadır.⁸⁶

Bu eleştirilerin yanında özellikle belirtilmelidir ki veri setleri, uluslararası ilişkilerin nicel araştırmalara dönük neredeyse tek kaynağıdır. Veri kazanımında özellikle bilgisayar teknolojilerinin bu denli hızla yükselmesi, ayrıca istatistik biliminin yeni yöntemleri keşfetmesi, uluslararası ilişkiler araştırmalarının da çeşitlenmesini sağlayabilir. Ayrıca siyaset bilimi, sosyoloji, tarih, psikoloji, iktisat, antropoloji gibi alanlarla uluslararası ilişkiler arasında kurulan akademik köprüler, ampirik temellere oturabilir ve çok disiplinli çalışmaların da sayısını artırabilir.

KAYNAKÇA

- Anderton, Charles H. ve John R. Carter, "Conflict Dataset: A Primer for Academics, Policymakers and Practitioners", *Defence and Peace Economics*, Cilt. 22, Sayı.1, 2011.
- Arms Embargoes Database, 8 Nisan 2014, <http://www.sipri.org/databases/embargoes>.
- Barbieri, Katherine ve Omar Keshk, *Correlates of War Project Trade Data Set Codebook*, 3.0. Sürümü, 2012, 14 Nisan 2014, <http://correlatesofwar.org>.
- Barbieri, Katherine, Omar M. G. Keshk ve Brian Pollins, "Trading Data: Evaluating our Assumptions and Coding Rules", *Conflict Management and Peace Science*, Cilt. 26, Sayı. 5, 2009. Battle Deaths Dataset Version 3.0, 8 Nisan 2014, <http://www.prio.no/Data/Armed-Conflict/Battle-Deaths>.
- Bayer, Reşat, "Diplomatic Exchange Data set, v2006.1.", 8 Nisan 2014, <http://correlatesofwar.org>.
- Beriker, Nimet, "Introducing the FPC-TR Dataset: Dimensions of AK Party Foreign Policy" *Insight Turkey*, Cilt. 16, Sayı. 3, 2014.
- Biltekin, Gonca ve Musa Tüzüner, "A Pilot Study of Quantifying Turkey's Foreign Affairs: Data Generation, Challenges and Preliminary Analysis" *All-Azimuth: Journal of Foreign Policy and Peace* Cilt. 2, Sayı. 2, 2013.
- Braithwaite, Alex, "MIDLOC: Introducing the Militarized Interstate Dispute (MID) Location Dataset", *Journal of Peace Research*, Cilt. 47, Sayı. 1, 2010.

86 Kuperman, Foreword, s.7.

- Brecher, Michael ve Jonathan Wilkenfeld, *A Study of Crisis* (Michigan-Ann Arbor: University of Michigan Press, 1997).
- Computational Event Data System, 10 Aralık 2014, <http://eventdata.parusanalytics.com/index.html> Conflict Site v.3 1989-2008, 8 Nisan 2014, <http://www.prio.no/Data/Armed-Conflict/Conflict-Site>.
- Corbetta, Renato ve William J. Dixon, "Danger Beyond Dyads: Third Party Participants in Militarized Interstate Disputes"; der., Glenn Palmer, içinde *Causes and Consequences of International Conflict*, (New York: Routledge, 2008).
- Correlates of War: Available Datasets, 5 Mart 2014, <http://www.correlatesofwar.org>.
- Data for Dictatorial Peace, 8 Nisan 2014, <http://www.uvm.edu/~cbeer/research.html>.
- Data on Armed Conflict, 8 Nisan 2014, <http://www.prio.no/Data/Armed-Conflict>.
- Eck, Kristine, "A Beginner's Guide to Conflict Data: Finding and Using Right Dataset" *UCDP Papers*, No.1, Aralık 2005, s. 64., 30 Mayıs 2014, http://www.pcr.uu.se/digitalAssets/18/18128_UCDP_paper1.pdf.
- Facts on International Relations & Security Trends (FIRST), 8 Nisan 2014, <http://first.sipri.org>.
- Forcibly Displaced Populations 1964-2008 Dataset, 30 Nisan 2014, <http://www.systemicpeace.org/inscrdata.html>.
- Freedom in the World Comparative and Historical Data, 8 Nisan 2014, http://www.freedomhouse.org/report-types/freedom-world#.UzSSiEN_tic.
- Freedom in the World: Aggregate and Subcategory Scores, 30 Nisan 2014, http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world-aggregate-and-subcategory-scores#.UzSSiEN_tid.
- GDELT Event Database, 20 Aralık 2014, <http://gdeltproject.org/data.html#rawdatafiles>.
- Ghosn, Faten ve Scott Bennett, *Codebook for the Dyadic Militarized Interstate Incident Data 2003*, 3.10. Sürümü, 8 Nisan 2014, <http://www.correlatesofwar.org>.
- Ghosn, Faten, Glenn Palmer ve Stuart Bremer, "The MID3 Data Set 1993–2001: Procedures, Coding Rules, and Description" *Conflict Management and Peace Science* Cilt 21, Sayı. 2, 2004.
- Gibler, Douglas M., *International Military Alliances: 1648-2008*, (Washington D.C.: CQ Press, 2009).
- Gleditsch, Kristian Skrede, "A Revised List of Wars Between and Within Independent States: 1816-2002", *International Interactions: Empirical and Theoretical Research in International Relations*, Cilt. 30, Sayı.3, 2004.
- Gleditsch, Nils Petter, Peter Wallensteen, Mikael Eriksson, Margareta Sollenberg ve Håvard Strand, "Armed Conflict 1946-2001: A New Dataset", *Journal of Peace Research*, Cilt. 39, Sayı. 5, 2002.

- Görener, Aylin Ş. ve Meltem Ş.Ucal, “The Personality and Leadership Style of Recep Tayyip Erdoğan: Implications for Turkish Foreign Policy”, *Turkish Studies*, Cilt. 12, Sayı. 3, 2011, s. 357-381;
- Global Terrorism Dataset, 8 Nisan 2014, <http://www.start.umd.edu/gtd>.
- Hallberg, Johan Dittrich, “PRIO Conflict Site 1989–2008: A Geo-Referenced Dataset on Armed Conflict”, *Conflict Management and Peace Science*, Cilt. 29, Sayı. 2, 2012.
- Hensel, Paul R. ve Sara Mc Laughlin Mitchell, “Issue Indivisibility and Territorial Claims” *GeoJournal*, Cilt. 64, Sayı. 4, 2005.
- Hensel, Paul R., “Contentious Issues and World Politics: The Management of Territorial Claims in the Americas 1816-1992”, *International Studies Quarterly*, Cilt. 45, Sayı. 1, 2001.
- Hensel, Paul R., Sara Mc Laughlin Mitchell, Thomas E. Sowers II, ve Clayton L. Thyne, “Bones of Contention: Comparing Territorial, Maritime, and River Issues”, *Journal of Conflict Resolution*, Cilt. 52, Sayı. 1, 2008.
- Hewitt, J. Joseph ve Jonathan Wilkenfeld, “One-Sided Crises in the International System”, *Journal of Peace Research*, Cilt. 30, Sayı. 3, 1999.
- Holsti, Kalevi J., *Peace and War: Armed Conflict and International Order: 1648-1989*, (Cambridge: University Press, 1998).
- International Migration Database, 30 Nisan 2014, <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=MIG>.
- Inter-University Consortium for Political and Social Research, 5 Mayıs 2014. <https://www.icpsr.umich.edu/icpsrweb/landing.jsp>.
- IVEO Knowledge Matrix, 6 Haziran 2014, <http://www.start.umd.edu/data-tools/iveo-knowledge-matrix>.
- Keefer, Philip, *DPI2012 Database of Political Institutions: Changes and Variable Definitions*, Aralık 2012, 8 Nisan 2014 <http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTRESEARCH/0,,contentMDK:20649465~pagePK:64214825~piPK:64214943~theSitePK:469382,00.html>.
- Kesgin, Barış, “Leadership Traits of Turkey’s Islamist and Secular Prime Ministers” *Turkish Studies* Cilt 14, Sayı 1, 2013.
- Kuperman, Ranan D., “Foreword”, içinde Mayeul Kauffman, der., *Building and Using Datasets on Armed Conflict*, (Amsterdam: IOS Press, 2008).
- Lebow, Richard Ned, *Why Nations Fight: Past and Future Motives of War*, (New York, Cambridge University Press, 2010). Lindberg, Jo-Eystein, *Running on Faith: A Quantitative Analysis of the Effect of Religious Cleavages on the Intensity and Duration of Internal Conflicts*, (Yüksek Lisans Tezi: University of Oslo, 2008).
- Maoz, Zeev ve Errol A. Hendersoni, “The World Religion Dataset, 1945-2010: Logic, Estimates, and Trends”, *International Interactions: Empirical and Theoretical Research in International Relations*, Cilt. 39, Sayı. 3, 2013.

- Marshall, Monty G., *Polity IV Project: Dataset Users' Manual*, 6 Haziran 2014, <http://www.systemicpeace.org/inscr/p4manualv2012.pdf>.
- Minorities at Risk (MAR) Codebook Version 2/2009, 30 Nisan 2014 http://www.cidcm.umd.edu/mar/data/mar_codebook_Feb09.pdf.
- Onset and Duration of Intrastate Conflict, 8 Nisan 2014, <http://www.prio.no/Data/Armed-Conflict/Onset-and-Duration-of-Intrastate-Conflict>.
- Open Data for International Development, 30 Nisan 2014, <http://aiddata.org/aiddata-raw>.
- Paul Hensel's General International Data Page, 5 Mayıs 2014, <http://www.paulhensel.org/data.html>.
- Pevehouse, Jon C., Timothy Nordstrom, ve Kevin Warnke, "The COW-2 International Organizations Dataset Version 2.0," *Conflict Management and Peace Science*, Cilt. 21, Sayı. 2, 2004.
- PITF State Failure Dataset, 8 Nisan 2014, <http://www.systemicpeace.org/inscrdata.html>.
- POLITY IV: Regime Authority Characteristics and Transitions Dataset, 8 Nisan 2014 <http://www.systemicpeace.org/inscrdata.html>.
- Raleigh, Clionadh, Håvard Hegre, Joachim Carlsen, ve Christin Ormhaug, *Armed Conflict Location and Event Dataset (ACLED) Codebook*, Version 1-2006, (Oslo: PRIO, 2006), s.4, 8 Nisan 2014, http://www.prio.no/Global/upload/CSCW/Data/Code_book.pdf.
- Richardson, Lewis F., *Arms and Insecurity*, (Pittsburg: PA/Boxwood, 1960).
- Richardson, Lewis F., *Statistics of Deadly Quarrels*, (Chicago: Quadrangle/Boxwood, 1960).
- Roodman, David, "Anarchy of Numbers Dataset", 13 Haziran 2014, <http://www.cgdev.org/publication/anarchy-numbers-data-set>.
- Roodman, David, "The Anarchy of Numbers: Aid, Development, and Cross-country Empirics", *Center for Global Development*, Working Paper No. 32, Mayıs 2007, 13 Haziran 2014, http://www.cgdev.org/sites/default/files/2745_file_The_Anarchy_of_Numbers_final.pdf.
- Running of Faith, 30 Nisan 2014, <http://www.prio.no/Data/Armed-Conflict/Data-on-religious-cleavages-and-civil-war>.
- Sarkees, Meredith Reid ve Frank Whelon Wayman, *Resort to War:1816-2007*, (Washington: CQ Press, 2010).
- Sarkees, Meredith Reid, Frank Whelon Wayman, ve J. David Singer, "Inter-state, Intra-state, and Extra-state Wars: A Comprehensive Look at Their Distribution Over Time: 1816-1997", *International Studies Quarterly*, Cilt. 47, Sayı 1, 2003, s. 49-70.
- SIPRI Arms Transfers Database, 8 Nisan 2014, <http://portal.sipri.org/publications/pages/transfer/tiv-data>.

- SIPRI Military Expenditure Database, 8 Nisan 2014 <http://milexdata.sipri.org/files/?file=SIPRI+milex+data+1988-2012+v2.xlsx>.
- SIPRI Multilateral Peace Operations Database, 8 Nisan 2014, <http://www.sipri.org/databases/pko>.
- Singer, J. David ve Melvin Small, *The Wages of War 1816-1965: A Statistical Handbook* (New York/London: John Wiley & Sons Publ., 1972).
- Sörli, Mirjam E., Nils Petter Gleditsch, Håvard Strand, “Why Is There So Much Conflict in the Middle East?”, *Journal of Conflict Resolution*, Cilt. 49, Sayı. 1, 2005.
- Sorokin, Pitirim A., “A Survey of the Cyclical Conceptions of Social and Historical Process”, *Social Forces*, Cilt. 6, Sayı. 1, Eylül 1927.
- Stinnett, Douglas M., Jaroslav Tir, Philip Schafer, Paul F. Diehl, ve Charles Gochman, “The Correlates of War Project Direct Contiguity Data Version 3”, *Conflict Management and Peace Science*, Cilt. 19, Sayı. 2, 2002.
- The Heidelberg Institute for International Conflict Research (HIIC), 8 Nisan 2014 <http://www.hiik.de/en/index.html>.
- The ICOW Territorial Claims Data Set, 5 Mayıs 2014 <http://www.paulhensel.org/icowterr.html>.
- The Issue Correlates of War Project, 5 Mayıs 2014, <http://www.paulhensel.org/icow.html>.
- The Transboundary Freshwater Dispute Database (TFDD), 8 Haziran 2014, <http://www.transboundarywaters.orst.edu/database>.
- The World Bank’s Open Data, 30 Nisan 2014, <http://datacatalog.worldbank.org>.
- The World Religion Dataset, 1945-2010, 30 Nisan 2014, <http://www.correlatesofwar.org>.
- UCDP/PRIO Armed Conflict Dataset, 8 Nisan 2014 http://www.pcr.uu.se/research/ucdp/datasets/ucdp_prio_armed_conflict_dataset.
- Uluslararası Kriz Davranışı Dataset, 5 Mayıs 2014, <http://www.cidcm.umd.edu/icb>.
- UNHCR Population Statistics, 30 Nisan 2014, http://popstats.unhcr.org/?_ga=1.199657322.534662860.1396951656.
- UNSD Environmental Indicators, 8 Haziran 2014, <http://unstats.un.org/unsd/environment/qindicators.htm>.
- UNSD International and Regional Data Sources, 8 Haziran 2014, <http://unstats.un.org/unsd/environment/interlinks.htm#ClimateChange>.
- Vasquez, John A., *The War Puzzle Revisited*, (New York: Cambridge University Press, 2009).
- Vasquez, John ve Marie T. Henehan, “Territorial Disputes and the Probability of War 1816-1992”, *Journal of Peace Research*, Cilt. 38, Sayı. 2, 2001.
- Vasquez, John, “Why Do Neighbors Fight? Proximity, Interaction, or Territoriality”, *Journal of Peace Research*, Cilt. 32, Sayı.3, 1995.

Wilkinson, David, *Deadly Quarrels: Lewis F. Richardson and the Statistical Study of War*, (Berkeley-LA-London: University of California Press, 1980).

Woods, Frederick Adams ve Baltazly, Alexander, *Is War Diminishing?: A Study of Prevalence of War in Europe from 1450 to the Present Day*, (Houghton Mifflin Company, Boston, 1915).

World Development Report 2011, 30 Nisan 2014, <http://data.worldbank.org/data-catalog/wdr2011>.

World-wide Integrated Crisis Early Warning System, 11 Aralık 2014, <http://www.lockheedmartin.com/us/products/W-ICEWS.html>.

Wright, Quincy, *A Study of War*, Cilt. 1, (Chicago: The University of Chicago Press, 1941).

Wright, Quincy, *A Study of War*, Cilt. 2, , (Chicago: The University of Chicago Press, 1941).

Yazarın Kısa Özgeçmişi / Biography of the Author

Öner Akgül, *Uludağ Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 2005 yılında mezun olmuş, 2008'de Marmara Üniversitesi AB Enstitüsü AB Siyaseti ve Uluslararası İlişkiler bölümünde Türkiye'nin Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası'ndaki Rolü başlıklı teziyle yüksek lisans programını tamamlamıştır. İkinci yüksek lisansını SAREN'de tamamlamıştır. 2008-2013 yılları arasında Ahi Evran Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olarak görev yapmıştır. 2008 yılında girdiği Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Doktora Programını "Uluslararası İlişkilerde Devletlerarası Savaş ve Savaş Nedenlerinin Teorik İncelemesi" başlıklı teziyle 2013 yılında tamamlamış ve aynı yıl Yrd. Doç. Dr. ünvanıyla Ahi Evran Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümüne atanmıştır. Yazar, savaş teorileri, çatışma analizi, uluslararası ilişkilerde çatışma modelleri, kantitatif yöntemler gibi teorik alanlar ile AB'nin askeri yapısı ve NATO-AB ilişkileriyle ilgilenmektedir.*

Öner Akgül received his B.A. from the Department of International Relations at Uludağ University in 2005, and completed his M.A. in EU Politics and International Relations at Marmara University's EU Institute in 2008. He received a second master's degree from the Strategic Research Institute of Turkish War Colleges (SAREN). The author also worked as a research assistant at Ahi Evran University's Department of International Relations between 2008 and 2013. He

obtained his PhD in 2013 from the Department of International Relations at Gazi University with his dissertation entitled "Interstate War in International Relations and the Theoretical Analysis of the Causes of Wars". He is currently working as an assistant professor at Ahi Evran University, where he continues to pursue research on theories of war, conflict analysis and models of IR, quantitative methods, the security structure of the EU, and NATO-EU relations.